

PLAN
RAZVOJA
KULTURE
ISTARSKÉ
ŽUPANIJE
REGIONE
ISTRIANA
2024. - 2029.

Upravni odjel za
kulturu i zajedništvo
Assessorato cultura
e territorialità

PLAN RAZVOJA KULTURE ISTARSKE ŽUPANIJE
REGIONE ISTRIANA
2024. - 2029.

Upravni odjel za
kulturu i zavičajnost
Assessorato cultura
e territorialità

Kultura je neizostavni dio identiteta svake regije, što je od svog osnutka prepoznala i Istarska županija ulažući i u ovo područje te potičući stvaralaštvo i kreativnost. Iza nas su brojni i vrijedni kulturni projekti koji su obogatili Istru, poput onih koji se odnose na kulturnu infrastrukturu, a tu bih izdvojio otvorenje Kuće fresaka u Draguču, Kuće kaštela u Momjanu, Hiže od besid u Pazinu, Centra za nematerijalnu kulturu Istre u Pićnu i Mediteranskog plesnog centra u Svetvinčentu. Spomenimo i Povijesni i pomorski muzej Istre, Etnografski muzej Istre, Muzej suvremene umjetnosti Istre i Istarsku kulturnu agenciju koji su neizostavan dio mreže koju Istarska županija godinama promišljeno razvija kako bi približila kulturu i umjetnost svim dijelovima Istre.

Kroz Javni poziv za financiranje javnih potreba u kulturi svake godine izdvajamo značajna proračunska sredstva kako bismo podržali kvalitetne projekte i programe naših ustanova u kulturi, umjetničkih organizacija, udruga i neprofitnih organizacija, umjetnika, kao i jedinica lokalne samouprave, a od 2022. godine dodjeljujemo i sredstva za poticanje stvaralaštva mladih u području kulture i umjetnosti Istarske županije, dok je 2023. godine kao novina uveden Istarski filmski fond. Govoreći o kulturi, neizostavne su i brojne manifestacije, od onih tradicionalnih do suvremenih, a projekt na koji se najviše ponosimo je institucionalizacija zavičajne nastave koja se provodi u svim predškolskim, osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama u Istri.

Kako bismo i dalje promišljali kulturu, donosili i provodili kulturne politike u skladu s novim potrebama, pritom poštujući i njegujući naš identitet i naše posebnosti, pred nama je novi strateški dokument Plan razvoja kulture Istarske županije - Regione Istriana za razdoblje od 2024. do 2029. godine, koji će, siguran sam, donijeti pregršt novih iskoraka na području kulture. Pozivam vas da zajednički nastavimo graditi Istru - regiju kulture.

Boris Miletić
istarski župan

Promišljanje budućnosti znak je zrelosti. Imati jasno zacrtane ciljeve znak je mudrosti. Istarska županija – Regione Istriana, od donošenja i implementacije zapisanog u Istarskoj kulturnoj strategiji 1 i 2 do promišljanja Plana razvoja kulture, imala je i ima zrelosti i mudrosti doseći snažno istaknut cilj: **ISTRA / ISTRIA REGIJA KULTURE**.

Sve učinjeno tijekom tri desetljeća od osnutka Istarske županije - Regione Istriana (obnova i revitalizacija nematerijalne i materijalne kulturne baštine, otvaranja posjetiteljskih kulturnih središta u manjim sredinama, stotine i stotine manifestacija, mnoštvo objavljenih knjiga, niz mladih i manje mladih umjetnika koji su postali nacionalno i internacionalno poznati i priznati, europski projekti kojima smo obogatili prostor poluotoka) dio je zajedničkog rada i uspjeha umjetnika i kulturnih djelatnika kojeg smo više ili manje uspješno uspijevali iznijeti u dobrim i manje dobrim vremenima.

Istarske kulturne strategije i Plan razvoja kulture odredit će cilj i naznačiti putove kojima se možemo kretati kako bismo bili originalni, posebni, drugačiji i kako bismo se mogli kvalitetom izdvojiti iz mnoštva stvaratelja koji imaju iste umjetničke, produkcijske ili artistske ambicije.

Upravo je potreba ostvarivanja svojih korijena, a istovremeno prihvaćanja onog najboljeg iz svjetskih trendova, činila i čini okosnicu naših težnji, jer nikada ne bismo smjeli zaboraviti da smo zanimljivi samo ako smo drugačiji i originalni i da će nas primijetiti samo ako imamo vlastiti stav i stil.

Hvala svima koji su se uključili u izradu Plana razvoja kulture i još više hvala onima koji će prihvatiti ideje zapisane u njemu kako bismo zajednički učinili još jedan korak prema izvrsnosti koja nas izdvaja iz prosjeka.

ISTRA / ISTRIA REGIJA KULTURE slogan je koji okuplja i motivira stvaratelje i ljubitelje kulture, one koji kulturu stvaraju i one koje u kulturi uživaju. Pridružite nam se u jednoj ili obje uloge kako biste se, uživajući u lijepom, oplemenjivali na dobrobit sebe i zajednice.

Vladimir Torbica

Pročelnik Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije – Regione Istriana

Uvod

8

Vizija kulturnog razvitka Istarske županije - Regione Istriana

15

Prioritetna područja djelovanja

18

Povećati dostupnost kulturnih sadržaja i sudjelovanja u kulturnim programima svih stanovnika Istarske županije - Regione Istriana

20

Osnažiti ulogu kulturnog sektora u razvoju Istarske županije - Regione Istriana

30

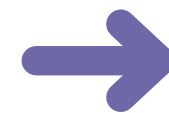
Unaprijediti uvjete za rad ustanova, udruga, umjetničkih organizacija i samostalnih umjetnika u Istarskoj županiji - Regione Istriana

40

Povećati sudjelovanje mladih u kulturnim aktivnostima

49

Osnažiti međunarodnu kulturnu suradnju

56

Sažetak

62

Uvod

Istru kao kulturni prostor možemo sagledavati na dva različita načina. Kao geografsku cjelinu u kojoj se nalazi niz gradova, mjesta i sela koja imaju razvijene različite iako, uglavnom, u mnogu čemu slične kulture koje izražavaju svoje posebnosti kroz jezik, običaje, arhitekturu i oblikovanje i kulturno i umjetničko stvaralaštvo. No Istru možemo sagledati i kao jedinstveni kulturni prostor u kojemu su ove posebnosti tek izrazi drukčijih potreba, interesa i oblika prilagodbe na različite okolnosti. Način na koji, nakraju, vidimo kulturni prostor, uvelike ovisi o položaju promatrača.

Istarska županija - Regione Istriana, po svom položaju u društvenoj strukturi, činjenici da svojom nadležnošću obuhvaća veći dio hrvatskog dijela Istre i zahvaljujući svojoj ambiciji da aktivno sudjeluje u oblikovanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva u Istri, prirodno je sklona Istru vidjeti kao jedinstveni kulturni prostor. Vizija stvaranja regije kulture artikulirana je već u dokumentima Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana gdje se ova vizija vidi kao otkrivanje i povezivanje kulturnih izričaja i djelatnosti nastalih ili djelatnih u Istri, bilo u prošlosti ili u suvremenom trenutku. Niz aktivnosti koje je Županija poduzimala u prethodnim razdobljima, a koje su bile usmjerene na povezivanje kulturnih djelatnika, institucija i udruga i nastojanja da se izgradi infrastruktura i stvore centri koji će djelovati kao čvorišta i okupljališta rasutih inicijativa po Istri, možemo razumjeti iz ove perspektive.

Nadležnosti jedinica lokalne uprave i samouprave određene su legislativnim okvirom koji se donosi na nacionalnoj razini. Niz zakona koji reguliraju područje kulture stvaraju okvir i pravila organizacije kulturnih djelatnosti u kojima su nositelji javne ustanove i drugi pravni subjekti, kojima su osnivači javna tijela i privatni neprofitni (prvenstveno udruge i umjetničke organizacije) i profitni sektor. Instrumenti kulturne politike koji su na raspolaganju jedinicama lokalne uprave i samouprave odnose se prvenstveno na osnivanje i posredno upravljanje ustanovama u kulturi, izgradnju i održavanje infrastrukture za obavlja-

nje kulturnih djelatnosti i financiranje programa javnih potreba. Istarska županija - Regione Istriana osnivač je Etnografskog muzeja Istre, Povijesnog i pomorskog muzeja Istre, Muzeja suvremene umjetnosti Istre i Istarske kulturne agencije. Program financiranja javnih potreba u kulturi određuje se na godišnjoj razini putem javnog natječaja, a ukupna sredstva za tu namjenu u 2023. godini iznosila su nešto više od 600.000 eura.

Osim korištenja ovih instrumenata kulturne politike, Istarska županija - Regione Istriana aktivna je u povlačenju financijskih sredstava Europske unije kroz projekte u čiju realizaciju uključuje različite subjekte kulturnog djelovanja i koji su namijenjeni očuvanju kulturne baštine ili poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva. Osim toga, županijski je Upravni odjel za kulturu i zavičajnost inicijator i sudionik niza aktivnosti namijenjenih unapređenju kulturnog života u Istri, od umrežavanja kulturnih djelatnika, udruga i ustanova do obnove baštine, istraživanja i izdavaštva.

Kulturna politika dio je javnih politika koje se odnose na društveni standard građana i kao takvu valja je promatrati ne samo iz perspektive kulturnog sektora, nego i iz perspektive građana koji svoj odnos prema kulturi oblikuju na temelju niza faktora koji utječu na formiranje njihovih vrijednosti, potreba i interesa. Odnos između kulturnog sektora i građana izrazito je dinamičan jer osim što se mijenjaju vrijednosti, potrebe i interesi građana, mijenjaju se i vrijednosti, način rada i oblici organizacije u samom kulturnom sektoru pod utjecajem ekonomskih, tehnoloških, socijalnih i, naravno, političkih faktora. U te faktore svakako možemo ubrojiti i pandemiju bolesti COVID-19 koja je, na globalnoj razini, od 2020. godine do danas bitno utjecala na oblike ponašanja i organizacije rada. U kulturnom je sektoru utjecaj pandemije bio devastirajući za sve oblike umjetničkog rada koji se izvode uživo i počivaju na jedinstvenoj vremenskoj i prostornoj povezanosti izvođača i publike. Istovremeno su se pojavile nove forme kulturnog djelovanja u digitalnom okružju te je došlo do porasta korištenja usluga streaming servisa i prodaje video igara. U Istri je također bio osjetan utjecaj pandemije pa je, ukupno gledajući, pala posjećenost kulturnim doga-

đajima kao i kulturna potrošnja, što je posebno pogodilo izvedbene i glazbene umjetnosti, ali nije ostavilo neokrznutima ni kulturne djelatnosti. Do oporavka je došlo s krajem pandemije, ali osim izravnih posljedica kojima smo svjedočili u godinama trajanja pandemije, neke se posljedice i dalje osjećaju, prvenstveno one koje se odnose na promijenjene navike građana i nestanak manifestacija i organizacija, ali i na ljude koji nisu uspjeli preživjeti krizu.

Snažna orijentacija Hrvatske na razvoj turizma i povezane građevinske investicije također bitno utječu na kulturni sektor. Turistička je industrija specifična po tome što svojim potrebama podređuje prostor na potpuno drukčiji i dalekosežniji način od drugih industrija, ali njezini su učinci daleko širi od utjecaja na prostor. Oni su osjetni u organizaciji svakodnevnog života, u prilagođavanju radnih aktivnosti sezonalnom ritmu, vidljivi su u pojačanom korištenju resursa i javne infrastrukture i u povećanim troškovima života. No ono što je za kulturni sektor posebno značajno, turizam stvara nove kulturne potrebe koje su drukčije od potreba lokalne zajednice i zahtijeva od kulturnog sektora prilagođavanje svoje organizacije rada i aktivnosti tim potrebama. Nadalje, važna posljedica razvoja turističke industrije u Istri je i povećanje migracija putem naseljavanja radnika čije su kulturne potrebe i navike novina za lokalni kulturni sektor. Radnim migracijama valja pridodati i drukčiji tip migracija, koje su također uglavnom sezonalnog karaktera, a to su ljudi kojima Istra postaje drugi dom i koji također imaju svoje kulturne potrebe. Razvoj turizma u Istri tako predstavlja poseban izazov za kulturni sektor na koji valja razvijati aktivan odgovor.

Osim turističkog razvoja i pandemije bolesti COVID-19, pristupanje Hrvatske Europskoj uniji je treći važan faktor koji je u posljednje vrijeme utjecao na kulturni sektor. Kombinacija ova tri faktora dovela je transformacije tržišta rada i povećanih troškova organizacije kulturnih djelatnosti. Istovremeno, proračuni namijenjeni kulturi su rasli, ali ne istom dinamikom kao i troškovi što za posljedicu ima ukupno osiromašenje kulturnog sektora. Time je osobito pogođen neinstitucionalni kulturni sektor koji ionako djeluje u uvjetima visokog rizika i nestabilnosti. Pristupanje Europskoj uniji otvorilo je i nove mogućno-

sti financiranja infrastrukture i obnove materijalne baštine i kulturnih programa namijenjenih ranjivim skupinama. Ove okolnosti bitno su promijenile strukturu kulturnog sektora koji je tek sada iskusio puninu značenja projektnog financiranja, kada između projekata dolazi do ozbiljne kontrakcije organizacija, a velik broj kulturnih radnika ostaje bez posla. Nesigurnost zaposlenja i nemogućnost napredovanja čine poslove u kulturi sve manje atraktivnima što je izravna posljedica zaostajanja rasta kulturnog u odnosu na druge sektore u Hrvatskoj, pa tako i u Istri.

Poseban izazov kulturnom sektoru predstavljaju komunikacija s javnošću i promocija i informiranje o održavanju javnih programa. Iako je zastupljenost kulture u medijima u stalnom padu, i dalje postoji zastupljenost kulturnog sadržaja na nacionalnoj i lokalnim televizijama, kao i specijaliziranim portalima. No problem je što su ovi portali i televizijski sadržaji getoizirani i slabo praćeni od šire javnosti. Prati ih uglavnom tzv. kulturna javnost, ljudi koji se i sami bave kulturom ili su već postojeća publika, što otvara problem pristupa novoj publici. Komunikacija putem online alata i društvenih mreža vrlo je raširena, ali se i ovdje radi o segmentiranoj javnosti pa se putem ovih komunikacijskih alata uspijeva komunicirati uglavnom s postojećom publikom. Osim toga, u digitalnom je okruženju konkurencija za pažnju korisnika izrazito velika te se sadržaj do nove publike uspijeva probiti samo uz znatna ulaganja ili osobito inovativne metode.

Osim toga, svako se područje kulturnog djelovanja suočava i sa specifičnim izazovima, nedostatkom prostora za izvedbene umjetnosti, nepostojanjem tržišta za vizualne umjetnosti, konkurencijom globalne kulturne industrije u glazbi i filmu itd. Ukratko, kulturni razvoj u Istri suočen je s brojnim preprekama, ali usprkos tome radi se o vitalnom sektoru koji opstaje unatoč preprekama, starim i novim izazovima. Ne samo da opstaje, već su primjetne i nove inicijative, uspješni programi i projekti, kao i zanimljivi fenomeni koji su u stanju pokrenuti trendove i stvarati novu publiku.

Plan razvoja kulture Istarske županije - Regione Istriana odnosi se, prije svega, na djelovanje Istarske županije - Regione Istriana koja na raspolaganju ima ograničene instrumente djelovanja. Zbog toga ovaj Plan ni ne može odgovoriti na nabrojane i brojne druge izazove, ali može izraziti nastojanje Županije da djeluje na poticanju razvoja kulture u Istri, pružanju podrške aktivnostima kulturnog sektora i umanjenoj rizika i olakšavanju problema s kojima se ovaj sektor suočava.

Plan razvoja kulture Istarske županije - Regione Istriana donosi se na razdoblje od pet godina i njime se utvrđuju prioritete i ključni pravci djelovanja Istarske županije - Regione Istriana u području kulture do 2029. godine. Nacrtu Plana prethodilo je kvantitativno i kvalitativno istraživanje o kulturnim potrebama i kulturnom razvitku u Istri koje su proveli Željka Tonković i Krešimir Krolo sa Sveučilišta u Zadru. U okviru istraživanja proveden je anketni upitnik, provedene su fokus grupe i intervjui su eksperti. Rezultati istraživanja bit će i javno objavljeni u formi publikacije pod naslovom „Publika, akteri, politike: Izvješće o provedenim kvantitativnim i kvalitativnim istraživanjima za potrebe izrade Programa razvoja kulture u Istarskoj županiji - Regione Istriana“. Osim toga, isti istraživači proveli su i istraživanje „Kulturne potrebe i kulturni kapital mladih i šire populacije u Istri“ koje se fokusiralo na sudjelovanje mladih u kulturnim aktivnostima. Istraživanje je objavljeno u formi publikacije. Provedeno je i „Mapiranje sektora kreativnih i kulturnih industrija u Istarskoj županiji - Regione Istriana“ koje je provela Ivana Rašić iz Ekonomskog instituta u Zagrebu. Ovo mapiranje daje pregled položaja kulturnog sektora u usporedbi s ukupnim ekonomskim aktivnostima u Županiji. Mapiranje je dostupno u formi digitalnog izdanja. Nadalje, održani su sastanci s kulturnim vijećima i provedeno je i niz konzultativnih sastanaka s drugim kulturnim djelatnicima. Sam će ovaj prijedlog Plana biti predmet javnog savjetovanja koje će pratiti i javne rasprave u nekoliko istarskih gradova. Na temelju ovih sastanaka određeni su prioritete i ključni pravci djelovanja u narednom petogodišnjem razdoblju.

Proces nastanka Plana razvoja kulture Istarske županije - Regione Istriana još je uvijek u tijeku i bit će završen potvrđivanjem ovog pri-

jedloga od strane Skupštine Istarske županije - Regione Istriana. Nacrt Plana nastao je kao plod rada kulturnih djelatnika kulturnih vijeća Istarske županije - Regione Istriana, Istarske kulturne agencije, Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost i istraživača i kulturnih radnika koji su doprinijeli konačnoj verziji ovog Plana.

Dogovor o prihvaćanju Plana razvoja kulture Istarske županije - Regione Istriana ovisan je o međusobnom razumijevanju svih uključenih u proces njegove izrade, kao i svih onih koji će Plan i provoditi i onih na koje se odnosi. Unatoč različitim a ponekad i oprečnim mišljenjima o pojedinim temama, cijeli je rad na Planu protekao u atmosferi međusobnog povjerenja i poštovanja, te zajedničkog nastojanja da se odrede što kvalitetnije smjernice za buduće djelovanje. Predloženi Plan je kompromis i zasigurno neće zadovoljiti sve uključene u proces njegove izrade, pogotovo ne sve kulturne djelatnike. Naprosto je nemoguće odgovoriti na sve potrebe i zahtjeve, ali vjerujemo da smo uspješni doći do uravnoteženog plana čije će ostvarenje doprinijeti kulturnom razvitku Istre.

Vizija kulturnog razvitka Istarske županije - Regione Istriana

Vizija predstavlja široki okvir usmjeravanja aktivnosti Istarske županije - Regione Istriana i drugih aktera koji će provoditi Plan razvoja kulture Istarske županije - Regione Istriana. Taj je okvir određen spontano, kroz dugi niz godina tijekom kojih su različite silnice djelovale na stvaranju vizije Istre kao regije kulture u koju su uključena nastojanja Županije, ali i brojnih drugih aktera u kulturnom području djelovanja, kako bi se kulturne znamenitosti, tradicije i suvremene inicijative povezale u koherentnu cjelinu. Istarska županija - Regione Istriana jedna je od prostorno najkoherentnijih županija u Hrvatskoj koja na relativno malom prostoru objedinjuje raznolike kulturne izričaje, jezike, arhitekturu i običaje koji su posljedica različitih ekonomija, socijalnih i demografskih obilježja, politika, pa čak i mikroklima i bio-raznolikosti. Bogatstvo različitosti svakako je prilika za razvoj kulturne ponude kroz obnovu i prezentaciju materijalne i nematerijalne baštine, te razvoj institucija, manifestacija, nezavisnih prostora i aktera, pa i efemernih inicijativa. No kako bismo obuhvatili te različitosti, moramo ih i upoznati, doživjeti i spoznati što je moguće jedino kroz mobilnost publike i cirkulaciju kulturnih proizvoda. Da bi Istra funkcionirala kao regija kulture, potrebno je razviti mrežu suradnji i međuovisnosti koja će uključivati suvremenu kulturnu proizvodnju, kulturnu baštinu, kulturne industrije, ali i druge sektore, od obrazovanja i znanosti, do poljoprivrede i prerađivačke industrije i turizma. Istovremeno se mora dati snažan poticaj građanima da izađu iz svog neposrednog okruženja i upoznaju Istru, ali i kulturnim djelatnicima kako bi cijelu Istru smatrali svojim relevantnim okruženjem u kojem rade i predstavljaju svoj rad.

Središta kulturne proizvodnje i potrošnje oduvijek su bili gradovi. Tako je i u Istri gdje je većina kulturne proizvodnje i potrošnje koncentrirana u najvećem gradu, Puli. Vizija Istre kao regije kulture nije intervencija u postojeću distribuciju kulturne proizvodnje i potrošnje u Istri, nego prvenstveno poticaj mobilnosti kulturnih radnika i publike, podrška suradnji, razmjeni i cirkulaciji kulturnih proizvoda.

Druga značajka ove vizije je internacionalizacija kulturne proizvodnje u Istri, odnosno snažnije uključivanje istarskih kulturnih djelatnika u međunarodne tokove putem institucionalne, vaninstitucionalne i neformalne suradnje. Povijest Istre, njezina multietničnost i dvojezičnost, uključenost u međunarodne ekonomske tokove, snažan su poticaj i razvoju kulture kroz međunarodne suradnje koje jesu prisutne, ali i dalje ima prostora za njihovo bitno unapređivanje.

U vrijeme klimatske krize koju svakim danom sve snažnije osjećamo, nužnim postaje sagledavanje svih procesa iz šire perspektive jer klima se mijenja globalno pod utjecajem činitelja na koje nemamo nikakvog utjecaja. Pa ipak, posljedice tih promjena su ujedno bitno lokalne i već vidljive u Istri gdje su prisutne nestašice vode, poplave, toplotni udari. Održivi razvoj danas postaje egzistencijalni imperativ i u tom je smislu danas potpuno neodgovorno razmišljati o razvojnim planovima ne uzimajući u obzir ovu činjenicu. Iako kulturni sektor, uz sektore skrbi, obrazovanja i obrtništva, najmanje doprinosi klimatskoj krizi u kojoj se nalazimo, u kulturnom je sektoru istovremeno svijest o posljedicama klimatske krize možda i najizraženija. Zbog toga je jedan od ključnih elemenata vizije kulturnog razvitka Istre njezin doprinos održivom razvoju regije.

Zbog svega navedenog, viziju kulturnog razvitka definiramo na sljedeći način:

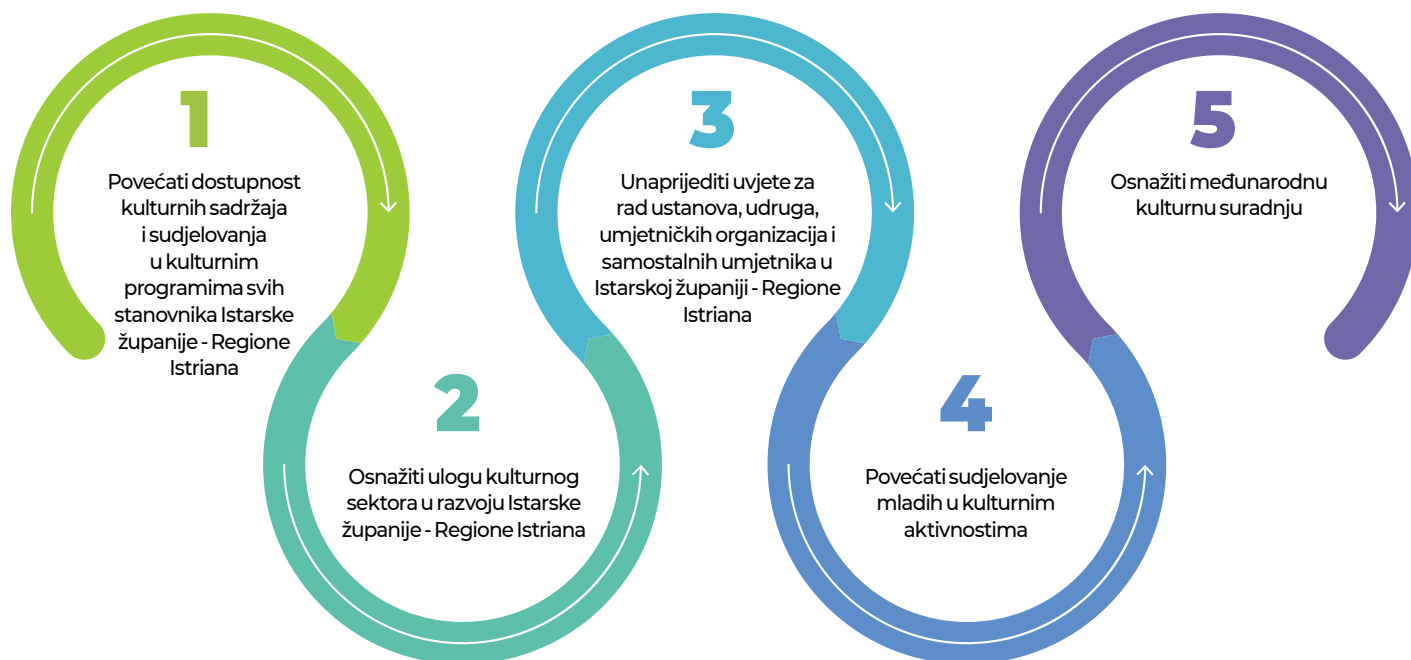
Istra / Istria – regija kulture

Istra je multietnička i dvojezična zajednica, mikrokozmos različitih kulturnih izričaja od kojih su se neki razvijali kroz stoljeća, čiji su se materijalni i nematerijalni tragovi održali do danas, dok se neki stvaraju danas kroz suvremenu umjetničku i kulturnu produkciju. Istra je prostorni kontinuum koji za žitelje Istre predstavlja zavičaj, odnosno prostor koji ima socijalnu, simboličku i kulturnu vrijednost. Posebnosti kulturnih izričaja koji su nastali i nastaju u Istri približit će se i učiniti dostupnima svim građanima Istre i njihovim gostima, a kulturni djelatnici i organizacije će se poticati na suradnju i umrežavanje.

Prioritetna područja djelovanja:

Prioritetna područja djelovanja Istarske županije - Regione Istriana u području kulture u narednom petogodišnjem razdoblju od 2024. do 2029. godine, određena su kroz pet ciljeva koje je potrebno ostvariti u navedenom razdoblju. Radi se o sljedećim ciljevima:

Definirani ciljevi proizlaze iz nekoliko izvorišnih točaka, iskustava iz provedbe Istarske kulturne strategije iz razdoblja 2014. – 2020., nalaza provedenih istraživanja i analize stanje kulturnog sektora u Istri i postojećih društvenih okolnosti od strane kulturnih vijeća, Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana, Istarske kulturne agencije i samih kulturnih radnika. Sama vizija kulturnog razvitka Istarske županije - Regione Istriana postavila je okvir u kojem su se kretale provedene analize i iz njih izvedene preporuke te, naposljetku, i definirani ciljevi.

Cilj 1.

Povećati dostupnost kulturnih sadržaja i sudjelovanja u kulturnim programima svih stanovnika Istarske županije - Regione Istriana

Provedena istraživanja pokazala su smanjen posjet publike kulturnim događajima, kao i relativno nisku kulturnu potrošnju građana Istre. Radi se o posljedicama pandemije bolesti COVID 19 koje su uzrokovale dugoročnije promijene ponašanja publike i oblike zadovoljavanja kulturnih potreba i konzumacije kulturnih sadržaja. No ne mogu se ove promijene pripisati isključivo utjecaju pandemije. Pandemija je ubrzala određene procese kao što su proliferacija streaming servisa i njihova snažnija penetracija na hrvatsko tržište. Streaming servisi predstavljaju klasičan oblik zamjenske konkurencije, proizvoda koji nije istovrstan onome kojem je konkurentan, ali ga zamjenjuje i mijenja navike potrošača odnosno publike. No neke su promijene izravna posljedica ograničenja javnih okupljanja do kojih je došlo za vrijeme pandemije, čime se ukinuo ili ograničio velik broj kulturnih događaja. Jedna od pozitivnih posljedica toga bila je i pojava svojevrsne „kulturne gladi“ nakon završetka pandemije kada su prvi javni kulturni događaji bili iznimno dobro posjećeni. To je ujedno i važan pokazatelj kako su kulturni događaji važan element socijalizacije u lokalnim zajednicama.

Ono što se također kroz istraživanja i analizu pokazalo problematičnim je slaba mobilnost publike odnosno rijetko posjećivanje događaja, programa i kulturnih ustanova izvan vlastitog grada. Kulturne navike publike u Istri uglavnom su vezane uz grad u kojem publika živi i mobilnost je ograničena na mali radijus kretanja. Područje koje će građani Istre doživljavati primjerenim za posjet kulturnim događajima uglavnom je daleko uže od prostora Istre i ograničeno je na radijus od desetak kilometara. Naravno, postoje iznimke, manifestacije ili kulturne znamenitosti koje će se posjetiti bez obzira na udaljenost, ali radi se upravo o tome, iznimkama. Istovremeno, problem je i slaba cirkulacija

20

samih kulturnih proizvoda, rijetke su turneje, razmjene ili gostovanja. Razlozi za to su brojni, od organizacijskih, produkcijskih i financijskih ograničenja, do procjene kako nema smisla organizirati gostovanje u mjesto udaljeno svega 30-tak kilometara. No s obzirom na navike publike u Istri to se uglavnom čini pogrešnom procjenom. Opći je zaključak kako je pokretljivost publike i kulturnih proizvoda potrebno znatno unaprijediti kako bi se ostvarila vizija Istre kao regije kulture.

Sudjelovanje građana u radu kulturno-umjetničkih društava, kreativnim radionicama, čitalačkim klubovima i sl. također je u padu, a kao poseban problem ističe se slabo sudjelovanje mladih u ovim aktivnostima. Sudjelovanje u kulturi važno je ne samo iz perspektive proizvodnje i organizacije kulturnih djelatnosti, nego i iz perspektive kvalitete života i utjecaja koje ono ostvaruje na društveni standard građana. Sudjelovanje u kulturi je jedan od temelja razvoja publike jer produbljuje razumijevanje umjetničkog i kulturnog stvaralaštva i važan je element u stvaranju nove publike i održavanju interesa za kulturu postojeće publike. Uzroci smanjenog interesa građana za sudjelovanje u kulturi su višestruki, od postojanja zamjenskih aktivnosti (rekreacijskih, sportskih, video igara itd.) do nezadovoljavajuće ponude, a istraživanje o kulturnim potrebama mladih ukazalo je i na problem nedovoljne informiranosti mladih o ovim aktivnostima, osobito učenika strukovnih škola. Postizanje sudjelovanja građana u kulturi je zahtjevna aktivnost koja traži stalno eksperimentiranje i inoviranje, pretpostavlja kvalitetnu informiranost, adekvatne prostore i opremu, stručno vodstvo, a često i stabilnu višegodišnju perspektivu i mogućnost stjecanja novih znanja i prilika za pokazivanje naučenog, a za sve to nedostaje kvalitetna infrastruktura.

Tema povezana sa sudjelovanjem u kulturi i razvojem publike je prilagođavanje kulturnih sadržaja osobama s posebnim potrebama i invaliditetom, te osiguravanje fizičkog pristupa kulturnoj infrastrukturi slabo pokretnim osobama. Unatoč činjenici što je fizički pristup javnoj infrastrukturi zajamčen pozitivnim propisima, u praksi je situacija daleko od idealne, prije svega zato što zahtijeva kompleksno planiranje i znatna ulaganja, osobito ako se u obzir uzme činjenica da se većina

21

kulturne infrastrukture nalazi u zaštićenim gradskim jezgrama ili pojedinačnim spomenicima kulture. Isto tako, prilagođavanje kulturnog sadržaja osobama s posebnim potrebama zahtijeva stručne usluge i dodatnu produkciju. U oba slučaja ključna je prepreka nedostatak financijskih sredstava.

Kako se pod utjecajem radnih migracija i građevinskog booma kuća za odmor u Istri mijenjaju demografska i socio-kulturna obilježja stanovništva Istre, kulturni je sektor svjestan potrebe za reagiranjem na novonastalu situaciju kroz stvaranje odgovora na kulturne potrebe koje možda još nisu dovoljno artikulirane, ali čija se prisutnost prepoznaje. Kulturne aktivnosti su jedan od važnijih elemenata socijalizacije građana. S obzirom na tradiciju i vrijednosti multikulturalnosti prisutnih u Istri, te političke i socijalne probleme koji proizlaze iz getoizacije koja se u svakom slučaju želi izbjeći, procjenjuje se da je nužno razviti kulturne aktivnosti koje će pridonijeti socijalnoj integraciji.

Cilj koji smo definirali kao Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja i sudjelovanja u kulturnim programima svih stanovnika Istarske županije - Regione Istriana, orijentiran je prema građanima i kapacitetima aktera u kulturi kako bismo mogli kvalitetnije djelovati na njegovom ostvarenju. Za ostvarenje ovog cilja predviđena je provedba sedam aktivnosti:

1. **Podrška programima razvoja publike i programima aktivnog sudjelovanja građana (kreativne radionice, kulturni amaterizam i sl.)**
2. **Podrška programima zavičajne kulture (osobito onima organiziranim u suradnji s lokalnom zajednicom)**
3. **Podrška svim oblicima informiranja građana o kulturnim aktivnostima (informiranje putem medija i društvenih mreža, oglašavanje u javnom prostoru i izravna promocija)**
4. **Poticanje međugradske/mjesne cirkulacije publike i difuzije kulturnog sadržaja u Istri kroz manifestaciju Dani kulture i zavičajnosti u Istri u suradnji s Upravnim odjelom za turizam i Turističkom zajednicom**
5. **Podrška prilagodbi kulturnih sadržaja osobama s posebnim potrebama i invaliditetom**

6. **Podrška osiguravanju fizičkog pristupa kulturnoj infrastrukturi osobama smanjene pokretljivosti (rukohvati, rampe, dizala i dr.)**
7. **Podrška programima socijalne integracije novih stanovnika i migranata u Istri kroz kulturne aktivnosti**

Provedbom ovih aktivnosti očekuju se sljedeći rezultati:

1. **Povećano aktivno sudjelovanje građana u kulturnim aktivnostima**
2. **Povećana mobilnost građana radi zadovoljavanja kulturnih potreba i povećana cirkulacija kulturnih proizvoda u Istri**
3. **Povećana dostupnost kulturnih sadržaja osobama s posebnim potrebama i invaliditetom**
4. **Pokrenute kulturne aktivnosti i inicijative koje pridonose socijalnoj integraciji novih stanovnika i migranata u Istri**

Aktivnosti, pokazatelji i provoditelji

1. **Podrška programima razvoja publike i programima aktivnog sudjelovanja građana (kreativne radionice, kulturni amaterizam i sl.)**

Programi razvoja publike i programi sudjelovanja građana u kulturi određeni su kao prioritet u financiranju programa Europske unije. Ministarstvo kulture i medija provodi poseban natječaj za razvoj publike što je odraz potrebe snažnijeg angažmana u ovim aktivnostima. U Istarskoj županiji - Regione Istriana, u okviru redovnih natječaja za javne potrebe u svim područjima kulturnog djelovanja koje financira Županija, sudjelovanje građana i razvoj publike odredit će se kao jedno od prioritarnih područja financiranja.

Provoditelji ovih aktivnosti su kulturne ustanove i organizacije nezavisne kulture i kreativnih i kulturnih industrija, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećano financiranje programa sudjelovanja građana u kulturnim aktivnostima i programa razvoja publike i kulturne animacije u odnosu na sadašnje stanje.

2. Podrška programima zavičajne kulture (osobito onima organiziranim u suradnji s lokalnom zajednicom)

Istarska županija - Regione Istriana poduzela je niz aktivnosti koje pridonose razumijevanju Istre, njezine flore i faune, običaja, tradicija i kulturne baštine. Ove aktivnosti usmjerene su očuvanju posebnosti prisutnih u Istri i pripadajućih lokalnih identiteta. One se provode u ustanovama predškolskog odgoja, osnovnim i srednjim škola kroz izborni program zavičajne nastave. Cilj je ovog programa upoznati djecu i mlade s prirodnim, društvenim i kulturnim obilježjima Istre i pridonijeti razvijanju pozitivnog odnosa prema vrijednostima i posebnostima zavičaja. U kulturnom području djelovanja programi zavičajne kulture nisu se posebno isticali kao prioriteti, nego su obuhvaćeni kroz financiranje programa kulturno-umjetničkog amaterizma, nematerijalne i materijalne kulturne baštine. No nema razloga ograničavanju izražavanja zavičajne kulture na kulturno-umjetnički amaterizam i baštinu kada su iznimna postignuća u izražavanju i interpretaciji posebnosti istarske kulture već postignuta u glazbenim, izvedbenim i vizualnim umjetnostima, pa se ovi programi sada ističu kao jedan od prioriteta u financiranju u svim područjima kulturnog djelovanja koje financira Županija. Pri tome, osobito će se vrednovati programi koji potiču sudjelovanje građana i lokalne zajednice u kreaciji i izvedbi ovih programa.

Provoditelji ovih aktivnosti su ustanove i udruge u kulturi i umjetničke organizacije, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećano financiranje programa zavičajne kulture (što uključuje programe očuvanja baštine ali i suvremene interpretacije).

3. Podrška svim oblicima informiranja građana o kulturnim aktivnostima (informiranje putem medija i društvenih mreža, oglašavanje u javnom prostoru i izravna promocija)

Iz provedenih istraživanja proizlazi kako su ključna sredstva komunikacije putem kojih građani dobivaju informacije o kulturnim aktivnostima Facebook i informativni portali. Tome se u nekom ozbiljnijem postotku pridružuju preporuke prijatelja. Naravno, i dalje su prisutni tokovi informacija putem plakata, radija i televizije, specijaliziranih kulturnih plakata i dnevnih novina, ali više nisu primarni izvor informiranja. Osim toga, primarni izvori informiranja ovise o dobi građana i njihovim individualnim navikama. U takvoj situaciji nema jednostavnog rješenja putem kojeg bi se poboljšalo informiranje građana, nego je potrebno strategije informiranja o kulturnim aktivnostima prepustiti samim organizatorima koji najbolje prepoznaju metode putem kojih informacije dosežu potencijalnu publiku. Zbog toga se neće odrediti prioriteti u informiranju građana o kulturnim aktivnostima, nego će Županija podržati one oblike komunikacije koje organizatori sami predlažu.

Provoditelji ovih aktivnosti su svi organizatori kulturnih aktivnosti.

Pokazatelj je bolja informiranost građana o kulturnim aktivnostima u odnosu na sadašnje stanje.

4. Poticanje međugradske/mjesne cirkulacije publike i difuzije kulturnog sadržaja u Istri kroz manifestaciju Dani kulture i zavičajnosti u Istri u suradnji s Upravnim odjelom za turizam i Turističkom zajednicom

Kao što je već navedeno, građani rijetko napuštaju svoju bližu okolinu radi posjeta kulturnim događajima, institucijama ili znamenitostima, a to ukazuje na činjenicu da se ta navika naprosto nije stvorila. Osobito bi bilo važno djelovati na stvaranje te navike među publikom kod koje je prisutna potreba za više kulturnih sadržaja od onih koje nudi mjesto u kojem žive. Relativna međusobna blizina svih mjesta u Istri omogućuje ovu mobilnost automobilima, ali na žalost ne i javnim prijevozom.

Međutim, unatoč slaboj povezanosti javnim prijevozom, na koju Županija nema instrumente djelovanja, potrebno je poticati mobilnost publike u Istri. Mobilnosti publike valja pridružiti i difuziju kulturnog sadržaja kako bi se obogatila kulturna ponuda gradova i općina u Istri sadržajem koji je već napravljen. Cirkulacija kulturnog sadržaja u Istri je nedovoljno iskorištena. Za to postoje financijska, organizacijska i produkcijska ograničenja, kao i uvjerenje kako se na malom prostoru ne isplati organizirati gostovanja jer će zainteresirana publika putovati. Pa ipak, to se u pravilu ne događa. Kako bi se potaknuli programi mobilnosti i gostovanja, Istarska županija - Regione Istriana pokrenut će pilot projekt Dani kulture i zavičajnosti u Istri unutar kojega će biti osmišljen program mobilnosti koji će nagrađivati mobilnu publiku kako bi se potaknula navika češćih izlazaka izvan granica vlastite općine ili grada, i u okviru kojega će biti osigurana dodatna sredstva za gostovanja istarskih umjetnika izvan gradova i općina u kojima stvaraju.

Provoditelji ovih aktivnosti su Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana, Upravni odjel za turizam Istarske županije - Regione Istriana i Turistička zajednica Istarske županije - Regione Istriana.

Pokazatelj provedbe ove aktivnosti je pokretanje manifestacije Dani kulture i zavičajnosti, te povećana mobilnost publike (broj nagradnih paketa) i kulturnog sadržaja (odobrena sredstva gostovanja) u odnosu na sadašnje stanje.

5. Podrška prilagodbi kulturnih sadržaja osobama s posebnim potrebama i invaliditetom

Osobe s posebnim potrebama i osobe s invaliditetom imaju ograničen pristup kulturnim sadržajima. To nam je jasno iz iskustva, a isto potvrđuju i provedena istraživanja iz kojih su razvijene i preporuke stručnjaka. Kao prvi važan korak u uključivanju osoba s posebnim potrebama i invaliditetom u kulturni život, potrebno je kulturni sadržaj prilagoditi na način da im postane dostupan. Zbog toga će Istarska županija - Regione Istriana prilagodbu kulturnog sadržaja osobama s

posebnim potrebama i invaliditetom uvrstiti među prioritete financiranja programa kroz natječaj za javne potrebe u kulturi. Kako bi se što kvalitetnije provodila ova aktivnost, Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana osnovat će savjetodavno tijelo sastavljeno od predstavnika kulturnog sektora, stručnjaka za osobe s posebnim potrebama i invaliditetom i samih osoba s invaliditetom koje će davati prijedloge i sugestije za poboljšanje prilagodbe sadržaja i aktivnosti, te će pratiti provedbu ove aktivnosti kao i aktivnosti koja se odnosi na podršku osiguravanja fizičkog pristupa kulturnoj infrastrukturi osobama smanjene pokretljivosti.

Provoditelj ove aktivnosti je Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana.

Pokazatelj je povećano financiranje prilagodbi kulturnog sadržaja osobama s posebnim potrebama i invaliditetom u odnosu na sadašnje stanje.

6. Podrška osiguravanju fizičkog pristupa kulturnoj infrastrukturi osobama smanjene pokretljivosti (rukohvati, rampe, dizala i dr.)

Osiguravanje fizičkog pristupa javnoj infrastrukturi, pa tako i kulturnoj, osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti regulirano je Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja (NN 78/2013). Pravilnikom su definirani obvezni elementi pristupačnosti: elementi pristupačnosti za svladavanje visinskih razlika, elementi pristupačnosti neovisnog življenja i elementi pristupačnosti javnog prometa. Pravilnik detaljno popisuje sve potrebne elemente, no poznato nam je iz iskustva kako većina kulturne infrastrukture ne udovoljava ovim zahtjevima prije svega zbog nedostatka financijskih sredstava koja se povećaju s potrebom istovremene prilagodbe prostora zahtjevima iz ovog pravilnika i konzervatorskim uvjetima, što se odnosi ne većinu kulturne infrastrukture koja je smještena u zonama zaštite ili pojedinačnim spomenicima kulture. Bez obzira na navedene poteškoće, potrebno je početi s prilagodbama prostora jer je to

jedini način osiguravanja dostupnosti kulturnog sadržaja i programa koji se održavaju u ustanovama i drugim objektima u kojima se organiziraju. Kako se radi o financijski zahtjevnim projektima, u postojećem županijskom proračunu ova se sredstva ne mogu osigurati. Zbog toga će Istarska županija - Regione Istriana djelovati proaktivno u nastojanju privlačenja sredstava EU kako bi se kulturna infrastruktura u vlasništvu Županije prilagodila potrebama osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti.

Provoditelj ove aktivnosti je Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana.

Pokazatelj je povećani broj objekata u vlasništvu Županije namijenjenih provođenju kulturnih aktivnosti i prilagođenih potrebama osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti u odnosu na sadašnje stanje.

7. Podrška programima socijalne integracije novih stanovnika i migranata u Istri kroz kulturne aktivnosti

Kao što smo već naveli, demografska struktura Istre se mijenja pod utjecajem migracija. Ne radi se o potpuno novoj situaciji u Istri o čemu svjedoči i multietničnost Istre koja je upravo plod migracija. Upravo iz iskustava multietničnosti Istre možemo učiti o važnosti socijalne integracije migranata. Kulturne aktivnosti, kao važan element socijalizacije građana, predstavljaju izvrsnu platformu za izražavanje dobrodošlice, međusobno učenje i upoznavanje kako bi se socijalna integracija dogodila na najbrži i najlakši način. Zbog toga će se u Istarskoj županiji - Regione Istriana u okviru redovnih natječaja za javne potrebe, u svim područjima kulturnog djelovanja koje financira Županija, kulturni programi koji doprinose socijalnoj integraciji novih stanovnika i migranata odrediti kao jedno od prioritarnih područja financiranja.

Provoditelji ovih aktivnosti su kulturne ustanove i organizacije, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je financiranje programa koji doprinose socijalnoj integraciji novih stanovnika i migranata u Istri.

O snažiti ulogu kulturnog sektora u razvoju Istarske županije - Regione Istriana

Potencijali kulturnog sektora i uloga kulture prepoznati su po svojim doprinosima u različitim područjima, od socijalne integracije, očuvanja i stvaranja identiteta, u obrazovanju, znanosti i razvoju tehnologije, do gospodarstva i turizma. Istovremeno, kulturni se djelatnici osjećaju marginalizirano, čini im se kako je na djelu proces marginalizacije kulture, a simptome toga vide u činjenici da su gotovo svi tiskani mediji izbacili ili smanjili kulturne rubrike, da su nestali kulturni časopisi i da kulturni djelatnici više nisu prisutni u forumima koji raspravljaju i usmjeravaju društveni razvoj. Za marginalizaciju o kojoj govorimo uzroci se vide u obrazovnom sustavu koji sve manje pažnje posvećuje umjetničkom obrazovanju i općenito kreativnosti, u medijskom pejzažu koji favorizira brze i spektakularne informacije, u nedostatnom kulturnom kapitalu stanovništva itd. Budući da živimo u društvu koje se ubrzano mijenja pod utjecajem razvoja tehnologije, klimatske krize, promjena političkih i ekonomskih paradigmi, mijenjaju se i uloge različitih profesija i cijelih sektora te se pred sve postavlja imperativ prilagodbe. U toj prilagodbi kulturni sektor treba izgraditi nove veze i načine uspostavljanja doprinosa društvenom razvoju u svim njegovim aspektima. Ovaj je proces na dijelu u kontinuitetu što možemo pratiti i u Istri gdje je kulturni sektor bitno doprinio osnaživanju socijalne integracije, afirmaciji gospodarskih aktivnosti i prepoznatljivosti cijele regije.

Kako bi se osnažila uloga kulturnog sektora u razvoju Istarske županije - Regione Istriana, potrebno je pružiti podršku onim kulturnim projektima koji se razvijaju u suradnji s drugim područjima djelovanja i kojima je cilj ostvariti društveni utjecaj. Kulturnim djelatnicima i organizacijama međusektorska suradnja nije strana, već je nešto u čemu prepoznaju svoje interne metode rada i stoga su, u pravilu, uvijek otvoreni za takve suradnje. No ono što kulturne djelatnike i organizacije ponekad odbija od suradnje s drugim sektorima jesu situacije u kojima su kulturne aktivnosti u funkciji ostvarenja ciljeva suprotnih vrijednostima, metodama rada i organizacijama razvijenima u kultur-

nom polju djelovanja. Uvažavanje autonomije nekog polja djelovanja uglavnom je posljedica poznavanja tog djelovanja, poznavanja „pravila igre“ u tom polju, a upravo to je (ne)poznavanje ono na što kulturni djelatnici upozoravaju kada govore o marginalizaciji kulture. Zbog toga je potrebno osnažiti ulogu kulturnog sektora i njegovu prisutnost u svim fazama društvenog razvoja, od planiranja do provedbe i evaluacije, kako bi se u taj razvoj utkale i vrijednosti i metode, a ne samo proizvodi kulturnog sektora. Kako bi se pridonijelo ostvarenju tog cilja, predviđena je provedba sljedećih devet aktivnosti:

1. **Podrška međusektorskim projektima**
2. **Poticanje uključivanja kulturnih ustanova, organizacija nezavisne kulture i kreativnih i kulturnih industrija, umjetnika i kulturnih radnika u obrazovne, znanstvene, gospodarske, socijalne i druge aktivnosti**
3. **Podrška snažnijem povezivanju sektora kulture i obrazovanja u suradnji s Upravnim odjelom za obrazovanje, sport i tehničku kulturu**
4. **Podrška kulturnim projektima koji doprinose održivom razvoju i primjenjuju i razvijaju „zelene“ prakse**
5. **Podrška prezentacijskim programima materijalne i nematerijalne kulturne baštine**
6. **Podrška razvoju kreativnih i kulturnih industrija u Istri i njihovom povezivanju s gospodarstvom**
7. **Podrška projektima koji unapređuju status kulture i kulturnih radnika u široj javnosti (projekti koji privlače pažnju na nacionalnoj i europskoj razini)**
8. **Poticanje razvoja kulturnog turizma koji koristi lokalne resurse i kapacitete**
9. **Poticanje razvoja individualnih karijera kulturnih radnika u Istri**

Provedbom ovih aktivnosti očekuju se sljedeći rezultati:

1. **Povećani broj međusektorskih suradnji i sudjelovanja kulturnih djelatnika i organizacija u međusektorskim projektima**
2. **Povećani udio sektora kulture i kulturnih industrija u ukupnoj gospodarskoj aktivnosti Istre (povećanje broja zaposlenih i povećanje udjela u ekonomskim pokazateljima)**

Aktivnosti, pokazatelji i provoditelji

1. **Podrška međusektorskim projektima**

Međusektorska suradnja između kulturnih organizacija i organizacija iz drugih sektora dobila je snažan poticaj kroz Europski socijalni fond. ESF nije primarno namijenjen kulturi, ali su organizacije iz kulture pronašle način da svojim aktivnostima pridonose stvaranju društva osjetljivijeg na potrebe ranjivih skupina. Iako je provedba projekata u okviru ESF-a postavila pred provoditelje iznimne administrativne zahtjeve, što je bitno poništilo pozitivna iskustva suradnje i ostvarenih veza prvenstveno sa sektorima socijalne skrbi i obrazovanja, nema razloga da se suradnje ne razvijaju i dalje. Iskustva ovih suradnji, ali i drugih međusektorskih suradnji ostvarenih u posljednje vrijeme, ukazuju na potencijale izravnije uloge kulturnih aktivnosti u stvaranju uključivog društva i općenito društvenog razvoja. Zbog toga ih je potrebno i dalje podržavati, jer doprinose navedenom cilju, i uvrstiti ih među prioritete financiranja.

Provoditelji ovih aktivnosti su kulturne ustanove i organizacije nezavisne kulture, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećani broj programa međusektorske suradnje u odnosu na sadašnje stanje.

2. **Poticanje uključivanja kulturnih ustanova, organizacija nezavisne kulture i kreativnih i kulturnih industrija, umjetnika i kulturnih radnika u obrazovne, znanstvene, gospodarske, socijalne i druge aktivnosti**

Kako što je već navedeno, sudjelovanje kulturnih djelatnika i organizacija u planiranju aktivnosti društvenog i gospodarskog razvoja izrazito je važno radi određivanja uloge kulturnog sektora u razvojnim planovima koji će proizaći iz uvažavanja posebnosti kulturnog sektora i tako doprinijeti kvalitetnoj provedbi planiranih aktivnosti. Organizacije iz kulturnog područja djelovanja otvorene su i spremne za suradnje koje se temelje na obostranom ili višestranom povjerenju i uvažavanju autonomije svakog od uključenih aktera u suradnju. Zbog toga je važno stvoriti poticajno okruženje za stvaranje međusektorskih suradnji, a kulturne djelatnike i organizacije u ove suradnje uključivati u ranim fazama jer će se to na koncu pokazati korisnim za sve zainteresirane strane.

Provoditelji ovih aktivnosti su Istarska županija - Regione Istriana, kulturne ustanove i organizacije nezavisne kulture.

Pokazatelj je povećano sudjelovanje kulturnih djelatnika u procesima planiranja međusektorskih suradnji i povećano sudjelovanje kulturnih organizacija u provedbi međusektorskih projekata iniciranih iz drugih sektora.

3. **Podrška snažnijem povezivanju sektora kulture i obrazovanja u suradnji s Upravnim odjelom za obrazovanje, sport i tehničku kulturu**

Organizacije iz sektora obrazovanja i kulture često surađuju i ta suradnja se pokazuje korisnom prvenstveno za djecu i mlade. No istraživanja sugeriraju kako postoje čitave grupe učenika koji su izostavljeni iz ovih aktivnosti, kao što su polaznici strukovnih škola ili škola u ma-

njim mjestima. Razloge za to valja tražiti prvenstveno u organizacijskim i financijskim poteškoćama, što su i razlozi zbog kojih suradnje, tamo gdje i postoje, nisu češće. Zbog toga će Županija raditi na stvaranju okvira koji će omogućiti učestalije suradnje motivirajući i škole i kulturne ustanove i organizacije nezavisne kulture na suradnje kroz pružanje financijske podrške integrativnim procesima koji uključuju suradnju obrazovnih i kulturnih ustanova i organizacija nezavisne kulture. Kako je jedan od temeljnih oblika suradnje između Upravnog odjela za obrazovanje, sport i tehničku kulturu i Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost provedba programa zavičajne nastave, pokazuje se nužnim stvarati i prenositi znanje o programu zavičajne nastave novim generacijama koje će provoditi ovaj program, te je stoga nužno u visokoškolskim ustanovama pokrenuti kolegije koji će doprinijeti prijenosu ovih znanja. Osim toga, posebna će se pažnja posvetiti uključivanju djece i mladih s teškoćama u razvoju u kulturne aktivnosti kroz organizaciju specifičnih programa prilagođenih potrebama djece i mladih s teškoćama u razvoju, te će se osigurati stručna podrška provođenju ovih aktivnosti.

Provoditelj ove aktivnosti su Upravni odjel za obrazovanje, sport i tehničku kulturu i Upravni odjel za kulturu i zavičajnost.

Pokazatelj ove aktivnosti je provedba natječaja za programe suradnje između obrazovnog i kulturnog sektora.

4. Podrška kulturnim projektima koji doprinose održivom razvoju i primjenjuju i razvijaju „zelene“ prakse

Učinci klimatske krize izravni su i danas prepoznatljivi i najneupućenijem promatraču. Odgovor na klimatsku krizu uglavnom se svodi na dva tipa djelovanja: ublažavanje učinaka globalnog zatopljenja i posljedičnih pojava (poplave, suše, toplotni udari itd.) i prilagođavanje ovim učincima. Oba ova djelovanja zahtijevaju mobilizaciju svih resursa i usklađivanje nastojanja svih područja ljudskog djelovanja. Nažalost, i dalje smo daleko od takvog scenarija, no to nas ne bi trebalo obeshrabriti u činjenju onog što možemo u svojoj neposrednoj okolini.

Iako je pojedinačno djelovanje svakog od nas zanemariv doprinos u borbi protiv klimatskih promjena, akumulacija pojedinačnih djelovanja ipak može dati znatan doprinos. Zbog toga je kulturni sektor jedan od agilnijih sektora u prilagođavanju svog djelovanja zahtjevima koje pred nas postavlja klimatska kriza. To je potrebno i dalje podupirati, a projekti koji pridonose održivom razvoju, smanjenju ugljičnog otiska i koji primjenjuju i razvijaju „zelene“ prakse odredit će se kao jedno od prioritetnih područja financiranja.

Provoditelji ovih aktivnosti su kulturne ustanove i organizacije nezavisne kulture i kreativnih i kulturnih industrija, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećani broj programa koji doprinose održivom razvoju i primjenjuju i razvijaju „zelene“ prakse.

5. Podrška prezentacijskim programima materijalne i nematerijalne kulturne baštine

Istarska županija - Regione Istriana je do sada vrlo aktivno sudjelovala u stvaranju, organizaciji i financiranju prezentacijskih programa materijalne i nematerijalne kulturne baštine. Ti su programi uključivali suradnje istarskih muzeja i drugih kulturnih organizacija, ali i njihove samostalne programe. Najveći učinak, u smislu pažnje javnosti i posjećenosti, postizali su suradnički projekti koji su raspolagali i većim produkcijskim proračunima. Županija će nastaviti podržavati ove projekte, kao i samostalne projekte prezentacije nepokretne kulturne baštine, osobito one koje se održavaju u općinama koje raspolažu manjim proračunima.

Provoditelji ovih aktivnosti su kulturne ustanove i udruge, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećani broj programa koji prezentiraju baštinu Istre u odnosu na sadašnje stanje.

6. Podrška razvoju kreativnih i kulturnih industrija u Istri i njihovom povezivanju s gospodarstvom

Kreativne i kulturne industrije u Istri razvijene su u skladu s hrvatskim prosjekom ukoliko se iz statistike izuzme Grad Zagreb, ili ispod prosjeka ukoliko je u statistiku uključen Grad Zagreb. Analiza stanja kreativnih industrija u Istri ukazuje na značajne ali nedovoljno iskorištene potencijale kreativnih i kulturnih industrija. U razdoblju od 2015. do 2020. godine ipak je prisutan značajan rast, porast broja zaposlenih od 16% i bruto dodane vrijednosti od 46%. To ukazuje na činjenicu da se kreativne industrije u Istri razvijaju, ali su njihovi potencijali i dalje nedovoljno korišteni. Kreativne i kulturne industrije u Istri mogu biti nositelji inovacija, modernizacije gospodarske strukture i digitalizacije, te im je potrebno pružati razvojnu podršku. Zbog toga će Upravni odjel za gospodarstvo Istarske županije - Regione Istriana u suradnji s Upravnim odjelom za kulturu i zavičajnost pokrenuti stvaranje fonda za podršku kreativnim industrijama gdje će se razvojne podrške kreativnim i kulturnim industrijama dodjeljivati na temelju javnog natječaja.

Provoditelji ovih aktivnosti su Upravni odjel za gospodarstvo Istarske županije - Regione Istriana i Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana.

Pokazatelji su osnivanje fonda za financijsku podršku kreativnim i kulturnim industrijama, provedba natječaja i broj dodijeljenih podrški.

7. Podrška projektima koji unapređuju status kulture i kulturnih radnika u široj javnosti (projekti koji privlače pažnju na nacionalnoj i europskoj razini)

Projekti koji privlače širu pažnju javnosti i doprinose unapređenju statusa kulture i kulturnih radnika uglavnom su projekti koji okupljaju velik broj sudionika u realizaciji i privlače veću publiku. Radi se o većim manifestacijama, izložbama i festivalima. Naravno, pri tome je važno da se radi o kulturnim projektima koji odražavaju visoke produkcijske i umjetničke standarde. Ove je projekte i do sada Istarska županija - Regione Istriana podržavala kroz programe javnih potreba ili druge obli-

ke podrške, a nastavit će i u budućnosti jer ovi projekti imaju pozitivne učinke na percepciju kulture.

Provoditelji ovih aktivnosti su kulturne ustanove i organizacije nezavisne kulture i kreativnih i kulturnih industrija, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećano financiranje programa i projekata koji imaju veći doseg u javnosti.

8. Poticanje razvoja kulturnog turizma koji koristi lokalne resurse i kapacitete

Turistička industrija je izrazito razvijena u Istri, a turistički sektor raspolaže znatno većim financijskim sredstvima nego kulturni. No i unutar turističkog sektora postoje nejednakosti u prihodima i sredstvima namijenjenim stvaranju turističke ponude, kao i različite vizije turističkog razvoja. Iz perspektive kulturnog sektora je razvoj kulturnog turizma, turizma koji goste privlači kulturnim sadržajima i kulturnim znamenitostima, najvažniji jer uključuje i osnažuje pojedine dijelove kulturnog sektora. Pri tome je važno istaknuti kako nije svaka manifestacija s glazbom i plesom jednako vrijedna kada se na nju primjene evaluacijski mehanizmi inherentni kulturnom području djelovanja, kao što su estetska, simbolička, autohtona, kulturna i društvena vrijednost. Iz perspektive kulturnog sektora radi se o ključnim kriterijima kojima se vrednuju sve kulturne aktivnosti, pa tako i aktivnosti koje spadaju u područje kulturnog turizma. Ovi kriteriji bit će i osnova vrednovanja kulturnog turizma, pri čemu je osobito važno zaštititi istarski kulturni sektor i potaknuti njegovo uključivanje u provedbu aktivnosti u području kulturnog turizma.

Provoditelji ovih aktivnosti su kulturne ustanove i udruge, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećano sudjelovanje istarskih umjetnika i kulturnih djelatnika u aktivnostima kulturnog turizma.

9. Poticanje razvoja individualnih karijera kulturnih radnika u Istri

Snaga kulturnog sektora ovisna je i o postignućima, znanjima i vještinama pojedinaca koji ga čine. Zbog toga je izrazito važno pružiti podršku razvoju pojedinačnih karijera kulturnih radnika u Istri kroz različite mehanizme. U te mehanizme možemo ubrojiti usavršavanja, sudjelovanja na seminarima i konferencijama, objavljivanje radova i knjiga i druge oblike podrški koje potiču razvoj individualnih karijera. Zbog toga će se kroz program javnih potreba u kulturi pružiti podrška i za prijedloge koji pridonose jačanju kapaciteta samih kulturnih djelatnika.

Provoditelj ovih aktivnosti je Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana koji će uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećano sudjelovanje istarskih umjetnika i kulturnih djelatnika u aktivnostima koje doprinose njihovom individualnom razvoju.

Unaprijediti uvjete za rad ustanova, udruga, umjetničkih organizacija i samostalnih umjetnika u Istarskoj županiji - Regione Istriana

Potreba za unapređivanjem uvjeta rada proizlazi iz činjenica koje možemo sažeti kao neminovno propadanje postojeće infrastrukture i opreme, te stalni razvoj tehnologije, znanja i potreba kojima se rad prilagođava i koje potiče. Radi se o dinamičnim procesima u kojima postoji međusobno djelovanje između rada, kao kreativnog ali i administrativnog i organizacijskog procesa, fizičkih prostora i alata u kojima i pomoću kojih se rad obavlja, te samih proizvoda rada odnosno potreba koje ti proizvodi zadovoljavaju. Potrebe se mijenjaju pod utjecajem samog rada u kulturi kroz nastajanje novih umjetničkih formi ili načina prezentacije, pod utjecajem globalnih društvenih, ekonomskih, kulturnih i drugih procesa, kroz promjene ukusa ili načina konzumacije kulturnih sadržaja, a te promjene zahtijevaju od svih aktera usvajanje novih oblika rada. Novi oblici rada traže nove alate, drukčije organizirane i opremljene prostore itd. U protivnom govorimo o statičnim institucijama i organizacijama koje ne rade u duhu s vremenom, zastarjelim umjetničkim formama, dosadnim načinima prezentacije baštine i sl. Ulaganje u uvjete za rad, što se odnosi na ulaganje u infrastrukturu, opremu i, nadasve, ljude, pretpostavka je održavanja koraka s „duhom vremena“ i potrebama koje donosi. No ulaganje u uvjete rada nije isto što i ulaganje u sam rad, u trenutni radni proces koji upravo sada troši energiju, opremu, prostore i ljude kako bi proizveo odgovore na kulturne potrebe. Dok se ulaganje u uvjete rada vidi kao investicija, ulaganje u sam rad vidi se kao potrošnja.

Kulturnom sektoru potrebno je kontinuirano ulaganje u jedno i u drugo, u uvjete rada i sam rad, kako bi uspješno odgovarao na potrebe građana. Uloga Županije je ulaganje u ustanove kojima je osnivač, ulaganje u programe javnih potreba kroz podršku produkciji i prezentaciji i davanje poticaja procesima koji doprinose unapređenju uvjeta rada i

samog rada u kulturi. Ovu ulogu Županija je do sada obavljala vrlo aktivno i u narednom razdoblju će nastaviti provoditi sljedeće aktivnosti koje doprinose ostvarenju ovog cilja:

1. Osigurati sredstva za razvoj kapaciteta organizacija kojima je osnivač Istarska županija - Regione Istriana (zapošljavanje potrebnih radnika, adekvatni prostori za rad, oprema i dr.)
2. Osigurati sredstva za unapređenje kulturne infrastrukture i zaštitu kulturne baštine kroz nacionalne i EU fondove
3. Osigurati usklađenost proračuna za javne potrebe u kulturi s rastom realnih troškova organizacije kulturnih aktivnosti u Županiji (povećanje izdvajanja za javne potrebe u kulturi)
4. Podrška umjetničkoj produkciji
5. Osigurati sredstva za osnivanje fonda za filmsku produkciju u suradnji s HAVC-om
6. Podrška održivosti obrta povezanih s tradicijskom kulturom (izrada instrumenata, nošnji i sl.) u suradnji s Upravnim odjelom za turizam i Upravnim odjelom za gospodarstvo
7. Podrška programima transfera znanja koji doprinose osnaživanju kapaciteta aktera u kulturi
8. Poticanje zajedničkog djelovanja i umrežavanja aktera u kulturi
9. Podrška inicijativama usmjerenim na razvoj kritičke refleksije i valorizacije baštine i suvremene umjetničke produkcije, istraživanjima, kritičkim i monografskim izdanjima u području kulture

Provedbom ovih aktivnosti očekuju se sljedeći rezultati:

1. Kontinuirano unapređenje standarada (prostornih, opremljenosti i ljudskih kapaciteta) i uvjeta rada u kulturnom sektoru (dovoljan broj ljudi za obavljanje poslova, plaće u skladu s plaćama u drugim javnim sektorima, zadovoljavajući produkcijski uvjeti)
2. Povećana financijska sredstva za obnovu kulturne baštine i programe javnih potreba
3. Povećana suradnja aktera u kulturnom sektoru

Aktivnosti, pokazatelji i provoditelji

1. Osigurati sredstva za razvoj kapaciteta organizacija kojima je osnivač Istarska županija - Regione Istriana (zapošljavanje potrebnih radnika, adekvatni prostori za rad, oprema i dr.)

Istarska županija - Regione Istriana osnivač je Etnografskog muzeja Istre, Povijesnog i pomorskog muzeja Istre, Muzeja suvremene umjetnosti Istre i Istarske kulturne agencije. Obveza je Županije osigurati sredstva za rad, prostore, plaće, sredstva za tekuće troškove i programe ovih ustanova i agencije, i sama ta obveza nije dio razvojnog programa. Ono što je razvojno je nastojanje Županije da djeluje proaktivno i osigura sredstva za razvoj kapaciteta ovih organizacija iznad uobičajenih očekivanja kako bi organizacije što kvalitetnije ispunjavale svrhu zbog koje su i osnovane. To se odnosi na povećanje broja zaposlenih, opremanje, uređenje prostora. Ta se aktivnost neće moći ostvariti bez vlastitih sredstava ustanova i aktivnog povlačenja sredstava iz nacionalnog proračuna i sredstava Europske unije. Stoga će jedna od ključnih aktivnosti Istarske županije - Regione Istriana u narednom razdoblju biti aktivan angažman na povlačenju sredstava iz nacionalnog proračuna i sredstava Europske unije.

Provoditelj ovih aktivnosti je Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana u suradnji s Etnografskim muzejom Istre, Povijesnim i pomorskim muzejom Istre, Muzejom suvremene umjetnosti Istre i Istarskom kulturnom agencijom.

Pokazatelji su povećani broj zaposlenih u navedenim organizacijama i povećana sredstva namijenjena za ulaganje u infrastrukturu i opremanje u odnosu na sadašnje stanje.

2. Osigurati sredstva za unapređenje kulturne infrastrukture i zaštitu kulturne baštine kroz nacionalne i EU fondove

Ova se aktivnost nadovezuje na prethodnu na način da pretpostavlja aktivnu ulogu Istarske županije - Regione Istriana u povlačenju sredstava iz nacionalnog proračuna i fondova Europske unije ne samo

za ustanove kojima je osnivač, nego za ukupnu kulturnu infrastrukturu u Istarskoj županiji - Regione Istriana i obnovu kulturne baštine. Istarska županija - Regione Istriana je i do sada bila izrazito aktivna u ovom području djelovanja, a u budućem je razdoblju potrebno nastaviti s ovim radom.

Provoditelj ovih aktivnosti je Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana u suradnji s gradovima i općinama.

Pokazatelj je povećani broj uređenih objekata namijenjenih kulturnom djelovanju i objekata kulturne baštine u Istri u odnosu na sadašnje stanje.

3. Osigurati usklađenost proračuna za javne potrebe u kulturi s rastom realnih troškova organizacije kulturnih aktivnosti u Županiji (povećanje izdvajanja za javne potrebe u kulturi)

Proračun Istarske županije - Regione Istriana namijenjen javnim potrebama u kulturi u 2023. godini narastao je u odnosu na 2022. godinu gotovo 20% što je značajno povećanje, osobito ako ga se usporedi s povećanjima drugih jedinica lokalne samouprave. U većini jedinica lokalne uprave i samouprave u Hrvatskoj došlo je do povećanja proračuna za javne potrebe radi usklađivanja s povećanim troškovima rada, usluga i proizvoda potrebnih za obavljanje kulturnih aktivnosti. Pa ipak, ta su sredstva, iako su nominalno iznad stope inflacije koja je u 2022. godini iznosila 13,1%, i dalje izrazito skromna. Radi se o stanju koje je prisutno redom u svim jedinicama lokalne samouprave u Hrvatskoj. Proračuni za javne potrebe u kulturi naprosto su premali. Razlozi za to su brojni i većinom strukturne prirode tako da je na njih nemoguće utjecati bez reforme cijelog kulturnog sustava, što je uvijek rizična aktivnost koja je, uostalom, u nadležnosti države. Stoga Istarska županija - Regione Istriana u okviru svojih nadležnosti može povećavati sredstva za javne potrebe samo ukoliko rastu i prihodi Županije i ukoliko kultura zadrži povoljan ili ostvari još povoljniji položaj unutar županijske raspodjele sredstava. Ono na što se Istarska županija - Regione Istriana obvezuje je održavanje rasta proračuna za javne potrebe iznad rasta troškova produkcije i organizacije kulturnih aktivnosti u razdoblju provedbe ovog Plana.

Provoditelj ovih aktivnosti je Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana.

Pokazatelj je rast sredstava namijenjenih za provođenje javnih potreba u kulturi koji je iznad godišnje stope inflacije.

4. Podrška umjetničkoj produkciji

Umjetnička je produkcija u središtu kulturnog djelovanja, ključni sastojak većine kulturnih aktivnosti. Unatoč tome, u Istri su uvjeti u kojima nastaje izrazito nestabilni zbog nedostatka adekvatnih prostora i opreme, stručnog osoblja i financijskih sredstava. Kao jedno od rješenja u prethodnim je planovima kulturnog razvitka Istarske županije - Regione Istriana bilo zamišljeno osnivanje produkcijskog centra, no to se nije uspjelo realizirati. Međutim, od te se ideje ne odustaje jer ona predstavlja ključni razvojni moment za niz suvremenih umjetničkih praksi. Osim toga, u okviru redovnih natječajeva za javne potrebe, u svim područjima kulturnog djelovanja koje financira Županija, umjetnička će se produkcija odrediti kao jedno od prioritetnih područja financiranja.

Provoditelji ove aktivnosti su samostalni umjetnici, umjetničke i druge organizacije angažirane u umjetničkoj produkciji, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetima i u suradnji s gradovima ili općinama otvoriti prostor produkcijskog centra.

Pokazatelj je povećani opseg umjetničkih produkcija u Istri u odnosu na sadašnje stanje.

5. Osigurati sredstva za osnivanje fonda za filmsku produkciju u suradnji s HAVC-om

Filmska se produkcija u Istri u posljednjih nekoliko godina značajno razvila u odnosu na prethodna razdoblja. Pojavili su se novi autori i cijeli timovi koji su posvećeni filmskom stvaralaštvu. Osim toga, Istra se razvija i kao filmska lokacija za što je zaslužna Istarska filmska komisija koja djeluje pri Istarskoj kulturnoj agenciji. Ovi su razvojni pro-

cesi potaknuli Istarsku županiju - Regione Istriana da snažnije podrži filmsku produkciju u Istri kroz osnivanje posebnog natječaja za manje filmske produkcije u suradnji s HAVC-om. Ovaj će natječaj doprinijeti prvenstveno podršci mlađim autorima i filmskim ekipama kako bi ih se osnažilo za razvoj većih filmskih projekata.

Provoditelji ove aktivnosti su Istarska kulturna agencija, Upravni odjel za kulturu i zavičajnost i Hrvatski audiovizualni centar.

Pokazatelj je provedba natječaja za filmsku produkciju po modelu financiranja u kojem 50% sredstava izdvaja Istarska županija - Regione Istriana i 50% HAVC, a koja se provodi lokalno u Istri.

6. Podrška održivosti obrta povezanih s tradicijskom kulturom (izrada instrumenata, nošnji i sl.) u suradnji s Upravnim odjelom za turizam i Upravnim odjelom za gospodarstvo

Tradicijska kultura i nematerijalna baština nastaju na temelju određenih materijalnih pretpostavki, a među najvažnijima su izrada narodnih nošnji, tradicionalnih instrumenata i drugih rekvizita i proizvoda koji se koriste u izražavanju tradicijske kulture i u koje su utkana tradicionalna znanja i vještine. Nositelji ovih vještina i znanja, kao i same proizvodnje, najčešće su sitni obrti specijalizirani upravo za ove djelatnosti. Oni su uslijed smanjene potražnje često u financijskoj krizi, a njihova kriza predstavlja prijetnju da se znanja izrade ovih materijalnih pretpostavki tradicijske kulture i nematerijalne baštine izgube. Zbog toga je potrebno pronaći model podrške ovim obrtima kroz osnivanje fonda usmjerene podrške upravo tim obrtima, što je aktivnost koju će zajednički provesti Istarska županija - Regione Istriana i Etnografski muzej Istre.

Provoditelji ovih aktivnosti su Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije- Regione Istriana, Upravni odjel za gospodarstvo Istarske županije - Regione Istriana i Etnografski muzej Istre.

Pokazatelj su izdvojena sredstva iz proračuna Istarske županije - Regione Istriana za podršku obrtima koji izrađuju tradicionalne instrumente, narodne nošnje i druge rekvizite potrebne za održanje tradicijske kulture i nematerijalne baštine.

7. Podrška programima transfera znanja koji doprinose osnaživanju kapaciteta aktera u kulturi

Stalna podrška usvajanju novih znanja i vještina jedna je od pretpostavki kulturnog razvitka. Kroz različite oblike stručnog usavršavanja i organizacije radionica, seminara i drugih programa transfera znanja, Istarska kulturna agencija i Istarska županija - Regione Istriana radit će na osnaživanju kapaciteta svih aktera u kulturi. Osim što će samostalno poduzimati navedene aktivnosti, pružat će financijsku podršku takvom djelovanju drugih aktera u kulturi, te će, u okviru redovnih natječaja za javne potrebe u svim područjima kulturnog djelovanja koje financira Županija, programe transfera znanja odrediti kao jedno od prioriternih područja financiranja.

Provoditelji ovih aktivnosti su Istarska kulturna agencija, kulturne ustanove i organizacije, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećani broj programa transfera znanja namijenjenih kulturnim djelatnicima u organizaciji Istarske kulturne agencije i Istarske županije - Regione Istriana i povećani broj financijskih podrški namijenjenih ovim aktivnostima u organizaciji drugih organizacija.

8. Poticanje zajedničkog djelovanja i umrežavanja aktera u kulturi

Zajedničko djelovanje i umrežavanje kulturnih ustanova u Istri u prošlosti je rezultiralo značajnim rezultatima, olakšavanjem među-knjižnične razmjene, organizacijom izrazito posjećenih izložbi i drugih prezentacijskih programa u području kulturne baštine. Slična je suradnja između organizacija nezavisne scene dovela do unapređenja postojećih i otvaranja novih prostora u području suvremene umjetno-

sti i kulture. U prednosti zajedničkog djelovanja valja uvrstiti i zagovaračke inicijative koje su utjecale na određivanje prioriteta djelovanja same Istarske županije - Regione Istriana. Istarska županija - Regione Istriana nastavit će poticati i podržavati zajednička djelovanja kulturnih ustanova i organizacija nezavisne scene kroz pružanje organizacijske i financijske podrške.

Provoditelji ovih aktivnosti su Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana, kulturne ustanove i organizacije.

Pokazatelji su povećani broj suradničkih projekata u odnosu na sadašnje stanje.

9. Podrška inicijativama usmjerenim na razvoj kritičke refleksije i valorizacije baštine i suvremene umjetničke produkcije, istraživanjima, kritičkim i monografskim izdanjima u području kulture

Kulturno polje djelovanja kojem nedostaje kritički forum i kritička refleksija naprosto nije potpuno. Svjedoci smo nestajanja formata kroz koje se kritičke rasprave odvijaju i na mjesto kojih dolaze druge forme komunikacije, no one ne nadomještaju kritičku refleksiju i valorizaciju koja suvremeno umjetničko djelovanje i kulturnu baštinu smješta u društveni kontekst nastanka, raspravlja o njihovim estetskim i simboličkim vrijednostima i na druge načine pridonosi njihovom razumijevanju. Inicijative koje su usmjerene na takvo djelovanje prisutne su i treba ih podržati kroz programsku podršku, te će se, u okviru redovnih natječaja za javne potrebe u svim područjima kulturnog djelovanja koje financira Županija, izdavaštvo vezano uz kritičku refleksiju umjetničkog rada, stručna i znanstvena istraživanja u području razumijevanja kulturne baštine i druga kritička izdanja odrediti kao jedno od prioriternih područja financiranja.

Provoditelji ovih aktivnosti su kulturne ustanove i organizacije nezavisne kulture i kreativnih i kulturnih industrija, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetima.

Pokazatelj je povećani broj kritičkih izdanja o kulturnom polju djelovanja.

Cilj 4.

Povećati sudjelovanje mladih u kulturnim aktivnostima

Mladi su dobna skupina kojoj će se u narednom razdoblju posvetiti posebna pažnja jer analize i istraživanja ukazuju na njihovu smanjenu participaciju u postojećim kulturnim aktivnostima i nezadovoljstvo postojećom kulturnom ponudom. Pri tome je zadovoljstvo najviše u Puli, a najmanje u gradovima i općinama u unutrašnjosti Istre. Radi se o posljedici razvijenije kulturne ponude usmjerene prema mladima u Puli u odnosu na ostatak Istre. Prema preferencijama mlade najviše zanimaju glazbeni i filmski programi i najviše su sudjelovali u glazbenim i plesnim aktivnostima. Sudjelovanje je, naravno, ovisno o ponudi, kao uostalom i preferencije koje, između ostalog, ovise o stečenom iskustvu. Dakako, na preferencije utječe i niz drugih faktora poput kulturnog kapitala, vršnjačke popularnosti određenih kulturnih formi i pojedinačnih umjetnika, dostupnosti sadržaja i dr. Iz istraživanja kulturnih potreba mladih vidljivo je da su mladima najdostupniji sadržaji koje pružaju gradske knjižnice i kina, što je i razumljivo zbog razgranate mreže knjižnica i popularnosti komercijalnog kino-prikazivača. Kulturni sadržaji koji privlače mlade većinom su proizvod globalne kulturne industrije, no to ne isključuje i interes za lokalno proizvedeni umjetnički sadržaj. Razumijevanje kulturne participacije mladih nemoguće je bez razumijevanja konteksta u kojem se ona odvija, a koji se odnosi na razvijenost kulturne infrastrukture i ponude, gustoću vršnjačke prisutnosti, konkurentnost drugih aktivnosti i sadržaja (sport, društvene aktivnosti poput kvizova, tehnička kultura i sl.), organizaciju slobodnog vremena i korištenje uređaja koji omogućuju zabavu i komunikaciju. Svi ovi faktori utječu na kulturnu potrošnju i participaciju mladih, a lokalno proizvedeni i organizirani kulturni sadržaji nalaze se u nepovoljnom položaju jer je zamjenska konkurencija izrazito razvijena, a poticaji za pasivnu konzumaciju globalno proizvedenih sadržaja su iznimni. Zbog toga je u aktivnostima koje su usmjerene na povećanje sudjelovanja mladih u kulturnim aktivnostima potrebno iskoristiti komparativne prednosti lokalne produkcije i organizacije koje se

prvenstveno odnose na mogućnosti suradničkog kreiranja sadržaja i samoorganizacije mladih. Prostorna organizacija kulturnog djelovanja mladih odgovornost je gradova i općina, a provodi se kroz osnivanja klubova mladih ili društveno-kulturnih centara kojima su mladi jedna od primarnih ciljnih skupina. Uloga Istarske županije - Regione Istriana je prvenstveno programska podrška koja se već provodi, ali koju je potrebno dodatno osnažiti. U okviru programske podrške prioritet će se dati samoorganizaciji mladih, programima koje mladi provode za mlade, jer, na koncu, mladi najbolje poznaju potrebe mladih. Neće se zanemariti ni podrška drugim aktivnostima koje potiču sudjelovanje mladih u kulturnim aktivnostima. Istarska županija - Regione Istriana će provoditi sljedeće aktivnosti koje pridonose ovom cilju:

1. **Osigurati sredstva za provedbu natječaja za kulturne projekte mladih**
2. **Podrška neformalnim kulturnim inicijativama mladih i organizacijskom razvoju ovih inicijativa**
3. **Podrška kulturnim programima koji su namijeni mladima i koji nastaju u suradnji s mladima**
4. **Podrška mobilnosti mladih koja je vezana uz kulturne aktivnosti, u oba smjera (u Istru i iz Istre)**
5. **Podrška mladim umjetnicima u razvoju individualnih karijera (stipendije, rezidencije i dr.)**
6. **Podrška uključivanju mladih u rad kulturnih ustanova i drugih organizacija kroz stažiranje, stručne prakse i usavršavanja**

Provedbom ovih aktivnosti očekuju se sljedeći rezultati:

1. **Povećani broj kulturnih projekata i aktivnosti mladih i organizacijski razvoj inicijativa pokrenutih od strane mladih**
2. **Povećana uključenost mladih u rad kulturnih organizacija, ustanova, organizacija nezavisne kulture i u kulturnim i kreativnim industrijama**

Aktivnosti, pokazatelji i provoditelji

1. **Osigurati sredstva za provedbu natječaja za kulturne projekte mladih**

Kulturni projekti mladih predlažu se od strane mladih koji uglavnom nemaju iskustva u sudjelovanju u javnim natjecajima, nedovoljno poznaju specifični vernakularni jezik projektnih aplikacija i način oblikovanja projektnih ideja i aktivnosti u projektnu prijavu. Zbog toga su u okviru poziva za javne potrebe u kulturi izdvojene kao posebna kategorija kojoj je pristup pojednostavljen i olakšan u odnosu na druga područja kulturnog djelovanja. Ova se praksa pokazuje poticajnom za prijedloge mladih kojima je na taj način osigurana veća prolaznost na natjecajima, što za posljedicu ima i veći broj realiziranih projekata mladih. Istarska županija - Regione Istriana će nastaviti s ovom praksom i ključno je zadržati i povećavati sredstva za ovu kategoriju programa. Ovom se aktivnosti potiče uključivanje mladih kao aktivnih kreatora kulture kako bi osnivali, razvijali i osnaživali vlastitu umjetničku produkciju. Kao poseban prioritet ističe se osnaživanje produkcije mladih.

Provoditelji ovih aktivnosti su neformalne inicijative mladih, pojedinci i organizacije mladih, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana osigurati sredstva za provedbu natječaja za kulturne projekte mladih.

Pokazatelj je povećani broj provedenih projekata mladih u odnosu na sadašnje stanje.

2. **Podrška neformalnim kulturnim inicijativama mladih i organizacijskom razvoju ovih inicijativa**

Analiza ukazuje na činjenicu kako se kulturni projekti i aktivnosti mladih pokreću i održavaju u prvih dvije do tri godine na temelju entuzijazma uz minimalnu financijsku podršku. No nakon toga nastaje problem stabilizacije ovih, uglavnom, neformalnih inicijativa i njihovog strukturiranja u održive organizacije. Taj se prijelazni period pokazuje

kritičnim i zbog toga je potrebno pružiti ovim organizacijama podršku kroz neki oblik institucionalne potpore. Zbog toga će Istarska županija - Regione Istriana u okviru postojećeg natječaja za kulturne projekte mladih omogućiti i pružanje institucionalne podrške (financiranje plaća, troškova prostora, režija i sl.), dakle pokrivanje onih troškova koji nisu izravno vezani uz programske aktivnosti nego uz opstojnost organizacije.

Provoditelj ove aktivnosti je Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana koji će uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetima.

Pokazatelj je povećani broj institucionalnih podrški organizacijama mladih u odnosu na sadašnje stanje.

3. Podrška kulturnim programima koji su namijeni mladima i koji nastaju u suradnji s mladima

Mladi su ciljna skupina brojnih programa kulturnih ustanova i organizacija nezavisne kulture i ti su programi ključni u razvoju kulturnog kapitala mladih i njihovih kapaciteta. Ovi programi su ujedno i izvorište inicijativa mladih i njihovih organizacija, kroz ove se programe upoznaju s kulturnim sadržajima i mogućnostima samostalnog stvaranja istih. Programi namijenjeni mladima i koji nastaju u suradnji s mladima će se, u okviru redovnih natječaja za javne potrebe u svim područjima kulturnog djelovanja koje financira Županija, odrediti kao jedno od prioriternih područja financiranja.

Provoditelji ovih aktivnosti su kulturne ustanove i organizacije nezavisne kulture, a zadatak je Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećani broj programa namijenjenih mladima i koji nastaju u suradnji s mladima u odnosu na sadašnje stanje.

4. Podrška mobilnosti mladih koja je vezana uz kulturne aktivnosti, u oba smjera (u Istru i iz Istre)

Mobilnost je jedan od prioriteta u kulturnom djelovanju na razini Europske unije. Radi se o prioritetu koji proizlazi iz potrebe stvaranja Europske unije ne samo kao jedinstvenog ekonomskog prostora, nego i zajedničkog prostora koji dijeli temeljne vrijednosti. U tom je kontekstu izrazito važna mobilnost mladih, a koristi ove mobilnosti su višestruke kroz upoznavanje različitih kultura, načina rada i usvajanja znanja i vještina. Podrška mobilnosti mladima u Istri omogućit će stvaranje novih očekivanja i potreba, dodatno ih motivirati za sudjelovanje u kulturnim aktivnostima i olakšati im uključivanje u međunarodne tokove. Programi namijenjeni mobilnosti mladih će se, u okviru redovnih natječaja za javne potrebe u svim područjima kulturnog djelovanja i u okviru natječaja za kulturne aktivnosti mladih koje financira Županija, odrediti kao jedno od prioriternih područja financiranja.

Provoditelj ove aktivnosti je Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana koji će uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećano financiranje programa mobilnosti mladih u odnosu na sadašnje stanje.

5. Podrška mladim umjetnicima u razvoju individualnih karijera (stipendije, rezidencije i dr.)

Mladima koji su već uključeni u kulturne aktivnosti i započeli su s kulturnim djelovanjem potrebno je pružiti podršku u razvoju njihovih individualnih karijera. Kao što je već rečeno, snaga kulturnog sektora ovisna je i o postignućima, znanjima i vještinama pojedinaca koji ga čine. U razvoj individualnih karijera važno je ulagati bez obzira na dob, ali za mlade je ova podrška iznimno važna jer ih dodatno motivira da svoju karijeru i razvijaju unutar kulturnog područja djelovanja. Mehanizmi ove podrške su stipendije, poticaj na sudjelovanje u rezidencijalnim programima, te podrške za sudjelovanje u programima usavršavanja. Kako bi se to postiglo, Istarska županija - Regione Istriana uvest će program godišnjih stipendija mladim umjetnicima i kulturnim

djelatnicima, a kroz podrške u okviru natječaja za kulturno djelovanje mladih u prioritete će financiranja uvesti programe usavršavanja i sudjelovanja mladih u rezidencijalnim programima.

Provoditelj ove aktivnosti je Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana koji će uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetima.

Pokazatelj je broj dodijeljenih stipendija i odobrenih podrški za rezidencijalne programe i usavršavanja.

6. Podrška uključivanju mladih u rad kulturnih ustanova i drugih organizacija kroz stažiranja, stručne prakse i usavršavanja

Na podršku individualnim karijerama mladih nadovezuje se i omogućavanje uključivanja mladih, kroz stručne prakse i stažiranja, u rad kulturnih ustanova i drugih organizacija koje djeluju u kulturnom polju. Ova aktivnost ovisna je o financijskim kapacitetima ustanova i drugih organizacija i njihovim mogućnostima i potrebama te odluku o njenom provođenju u potpunosti treba prepustiti njima samima. Županija će dati poticaj različitim oblicima uključivanja mladih u rad kulturnih ustanova kojima je osnivač kroz dodatna financijska sredstva i poticanje suradnje s drugim tijelima javne vlasti koja podržavaju ovakve programe.

Provoditelji ovih aktivnosti su Etnografski muzej Istre, Povijesni i pomorski muzej Istre, Muzej suvremene umjetnosti Istre i Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana.

Pokazatelj je broj stručnih praksi i stažiranja obavljenih u kulturnim ustanovama kojima je osnivač Istarska županija - Regione Istriana.

Oснаžiti međunarodnu kulturnu suradnju

Međunarodna kulturna suradnja integralni je dio kulturnog djelovanja većine umjetnika, kulturnih djelatnika i organizacija u kulturi. Transnacionalna mobilnost umjetnika i kulturnih djelatnika, cirkulacija umjetničkih djela i koprodukcije pridonose osnaživanju kulturnog sektora, razvoju publike i poticanju kulturne potrošnje. Osim toga, međunarodna kulturna suradnja važna je za stvaranje transnacionalnih veza i otvaranje novih mogućnosti poslovanja, ne samo u kulturnom sektoru, i pridonosi vidljivosti regije. Sudjelovanje u međunarodnim projektima omogućuje i dodatna financijska sredstva za rad umjetnika, ustanova, organizacija nezavisne kulture i kreativnih i kulturnih industrija. Višestruke koristi koje se ostvaruju kroz međunarodnu kulturnu suradnju posljedica su individualnih organizacijskih veza i uključenosti u međunarodne tokove, ali i lokalnog ulaganja. Pretpostavka za razvoj međunarodne kulturne suradnje je postojanje mehanizama lokalne podrške. Zbog toga će Istarska županija - Regione Istriana u narednom razdoblju poduzeti sljedeće aktivnosti koje će doprinijeti ostvarenju osnaživanja međunarodne kulturne suradnje u Istri:

1. **Osigurati sredstva za osnivanje fonda za sufinanciranje projekata EU**
2. **Poticanje razvoja međunarodnih projekata u području suvremene umjetnosti i kreativnih i kulturnih industrija (koprodukcije i sl.)**
3. **Podrška programima umjetničkih rezidencija stranih umjetnika i rezidencijalnim razmjenama**
4. **Podrška umjetničkim gostovanjima i razmjenama**
5. **Podrška međunarodnim projektima u području materijalne i nematerijalne baštine**

Provedbom ovih aktivnosti očekuju se sljedeći rezultati:

1. **Povećani broj međunarodnih kulturnih projekata u kojima sudjeluju umjetnici i organizacije iz Istre**
2. **Povećani broj međunarodnih gostovanja i razmjena u kojima sudjeluju istarski umjetnici**

Aktivnosti, pokazatelji i provoditelji

1. **Osigurati sredstva za osnivanje fonda za sufinanciranje projekata EU**

Jedan od ključnih mehanizama putem kojeg se kulturne ustanove, organizacije nezavisne kulture i kreativnih i kulturnih industrija uključuju u međunarodne projekte je sudjelovanje u tzv. europskim projektima, odnosno u projektima koji se sufinanciraju iz fondova Europske unije. Europska unija ulaže znatna sredstva u transnacionalnu suradnju na europskoj razini kroz različite natječaje koji su otvoreni za sudjelovanje organizacija iz Hrvatske i tu je priliku već koristio dio organizacija iz Istre. Ono s čime se organizacije koje sudjeluju u europskim projektima suočavaju je problem osiguranja sredstava potrebnih za sufinanciranje ovih programa jer ih Europska unija financira u određenom postotku (50%, 60% ili više). Razliku je potrebno nadoknaditi lokalno. Ministarstvo kulture i medija je razvilo mehanizam podrške za dio potrebnih lokalnih sredstava (u iznosu od 20%-30%), što je i dalje nedovoljno za zatvaranje financijske konstrukcije. Zbog toga je Istarska županija - Regione Istriana razvila sličan program sufinanciranja za organizacije s područja županije, no taj je program ukinut za vrijeme pandemije COVID-19 kada su se uspostavili novi prioriteti, a istovremeno se smanjilo sudjelovanje broja organizacija koje su sudjelovale u europskim projektima. Međutim, okolnosti su se sada ponovo promijenile i sve ukazuje na potrebu ponovnog uspostavljanja ovog fonda, što je Županija i odlučila učiniti.

Provoditelj ove aktivnosti je Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana.

Pokazatelj je uspostavljanje fonda za sufinanciranje međunarodnih projekata koji se financiraju iz fondova Europske unije i broj dodijeljenih financijskih podrški.

2. Poticanje razvoja međunarodnih projekata u području suvremene umjetnosti i kreativnih i kulturnih industrija (koprodukcije i sl.)

Razvoj međunarodnih projekata u području suvremene umjetnosti je izrazito značajan jer ima multiplicirajuće učinke koji doprinose razvoju umjetničke prakse, organizacijskih kapaciteta, cirkulaciji umjetničkih djela i razvoju publike. Jednako je važno podržati i internacionalizaciju djelovanja sektora kreativnih i kulturnih industrija u Istri. Istarska županija - Regione Istriana na svim razinama kulturnog djelovanja potiče suradnju i zajedničko stvaralaštvo, a tu praksu nastavit će i kroz podršku međunarodnim umjetničkim koprodukcijama i suradnjama organizacija iz područja sektora kreativnih i kulturnih industrija, te će ih u okviru natječaja za javne potrebe u kulturi u svim područjima umjetničkog djelovanja odrediti kao jedno od prioriteta područja financiranja.

Provoditelji ove aktivnosti su samostalni umjetnici, kulturne ustanove, organizacije nezavisne kulture i kreativnih i kulturnih industrija, a Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana će uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećano financiranje međunarodnih projekata suvremenih umjetničkih praksi u odnosu na sadašnje stanje.

3. Podrška programima umjetničkih rezidencija stranih umjetnika i rezidencijalnim razmjenama

Umjetničke rezidencije i suradnje u razvoju rezidencijalnih programa još su jedan od važnih mehanizama razvoja međunarodne kulturne suradnje. U razvoju rezidencijalnih programa ključne pretpostavke su postojanje prostora u kojima će se rezidencija održavati i organizacijska podrška rezidencijalnom programu. Istarska županija - Regione Istriana učinila je jako puno u smislu uređenja rezidencijalnih prostora u proteklom razdoblju. Otvoreni su prostori u Pazinu, Momjanu i Draguču u kojima se održavaju rezidencijalni programi, a Gradska knjižnica Pazin i Povijesni i pomorski muzej Istre ovim prostorima uprav-

ljanju i pružaju organizacijsku podršku rezidencijalnim programima. U narednom razdoblju Istarska županija - Regione Istriana dodatno će unaprijediti mogućnosti provedbe rezidencijalnih programa u Istri otvaranjem prostora u Lovreču i Puli i osnivanjem partnerskog vijeća koje će imati savjetodavnu ulogu u kreiranju rezidencijalnih programa u ovim prostorima.

Provoditelji ove aktivnosti su Gradska knjižnica Pazin, Povijesni i pomorski muzej Istre, Muzej suvremene umjetnosti Istre i Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana.

Pokazatelji su otvaranje dvaju novih prostora za rezidencijalne programe (u Lovreču i Puli) i povećani broj rezidencijalnih programa u odnosu na sadašnje stanje.

4. Podrška umjetničkim gostovanjima i razmjenama

Važan element međunarodne kulture suradnje su transnacionalna mobilnost umjetnika i cirkulacija umjetničkih djela. Iz perspektive istarskog kulturnog sektora osobito je važno postojanje mehanizama podrške gostovanjima istarskih umjetnika u inozemstvu. Ova gostovanja pridonose motivaciji za rad umjetnika i unapređuju njihov status u umjetničkom polju, otvaraju im nove prilike za rad i pridonose upoznavanju međunarodne javnosti s radom istarskih umjetnika. Naravno, važna su i gostovanja stranih umjetnika u Istri jer ona obogaćuju kulturnu ponudu Istre. Zbog toga je Istarska županija - Regione Istriana do sada i podržavala međunarodna gostovanja istarskih umjetnika i međunarodni program istarskih manifestacija u svim područjima kulturnog djelovanja, a to će i dalje nastaviti određujući međunarodna gostovanja istarskih umjetnika kao jedno od prioriteta područja financiranja.

Provoditelji ove aktivnosti su samostalni umjetnici, kulturne ustanove, organizacije nezavisne kulture i kreativnih i kulturnih industrija, a Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana će uskladiti kriterije financiranja s određenim prioritetom.

Pokazatelj je povećani broj gostovanja istarskih umjetnika u inozemstvu.

5. Podrška međunarodnim projektima u području materijalne i nematerijalne baštine

Međunarodna je suradnja u području kulturne baštine u Istri izrazito razvijena, osobito kroz programe prekogranične suradnje. Te suradnje se provode više desetljeća, a sama Županija je jedan od ključnih aktera u razvoju ovih suradnji kroz unapređivanje veza s talijanskim regijama Veneto i Friuli-Venezia-Giulia, ali i drugim regijama u Europi, i kao inicijator i voditelj projekata koji se financiraju iz sredstava Europske unije. Dosadašnja praksa pokazala se izrazito uspješnom i realiziran je niz projekata koji su doprinijeli obnovi kulturne baštine, stvaranju prezentacijskih programa, kritičkoj valorizaciji i promociji istarske materijalne i nematerijalne kulturne baštine. No osim što je sama važan akter u ovom području kulturnog djelovanja, Županija sustavno pruža podršku i drugim inicijativama koje razvijaju međunarodnu suradnju i projekte u području materijalne i nematerijalne baštine. Oba načina djelovanja Istarske županije - Regione Istriana nastavit će se i u sljedećem razdoblju.

Provoditelj ove aktivnosti je Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije - Regione Istriana.

Pokazatelj su financijska sredstva prikupljena i izdvojena za međunarodne projekte u području materijalne i nematerijalne baštine.

CILJEVI**OČEKIVANI REZULTATI****AKTIVNOSTI**

Povećati dostupnost kulturnih sadržaja i sudjelovanja u kulturnim programima svih stanovnika Istarske županije - Regione Istriana

Povećano aktivno sudjelovanje građana u kulturnim aktivnostima

Povećana mobilnost građana radi zadovoljavanja kulturnih potreba i povećana cirkulacija kulturnih proizvoda u Istri

Povećana dostupnost kulturnih sadržaja osobama s posebnim potrebama i invaliditetom

Pokrenute kulturne aktivnosti i inicijative koje pridonose socijalnoj integraciji novih stanovnika i migranata u Istri

Podrška programima razvoja publike i programima aktivnog sudjelovanja građana (kreativne radionice, kulturni amaterizam i sl.)

Podrška programima zavičajne kulture (osobito onima organiziranim u suradnji s lokalnom zajednicom)

Podrška svim oblicima informiranja građana o kulturnim aktivnostima (informiranje putem medija i društvenih mreža, oglašavanje u javnom prostoru i izravna promocija)

Poticanje međugradske/mjesne cirkulacije publike i difuzije kulturnog sadržaja u Istri kroz manifestaciju

Dani kulture i zavičajnosti u Istri u suradnji s Upravnim odjelom za turizam i Turističkom zajednicom

Podrška prilagodbi kulturnih sadržaja osobama s posebnim potrebama i invaliditetom

Podrška osiguravanju fizičkog pristupa kulturnoj

infrastrukturi osobama smanjene pokretljivosti (rukohvati, rampe, dizala i dr.)

Podrška programima socijalne integracije novih stanovnika i migranata u Istri kroz kulturne aktivnosti

Osnažiti ulogu kulturnog sektora u razvoju Istarske županije - Regione Istriana

Povećani broj međusektorskih suradnji i sudjelovanja kulturnih djelatnika i organizacija u međusektorskim projektima

Povećani udio sektora kulture i kulturnih industrija u ukupnoj gospodarskoj aktivnosti Istre (povećanje broja zaposlenih i povećanje udjela u ekonomskim pokazateljima)

Podrška međusektorskim projektima

Poticanje uključivanja kulturnih ustanova, organizacija nezavisne kulture i kreativnih i kulturnih radnika u obrazovne, znanstvene, gospodarske, socijalne i druge aktivnosti

Podrška snažnijem povezivanju sektora kulture i obrazovanja u suradnji s Upravnim odjelom za obrazovanje, sport i tehničku kulturu

Podrška kulturnim projektima koji doprinose održivom razvoju i primjenjuju i razvijaju „zelene“ prakse

Podrška prezentacijskim programima materijalne i nematerijalne kulturne baštine

Podrška razvoju kreativnih i kulturnih industrija u Istri i njihovom povezivanju s gospodarstvom

Podrška projektima koji unapređuju status kul-

ture i kulturnih radnika u široj javnosti (projekti koji privlače pažnju na nacionalnoj i europskoj razini)

Poticanje razvoja kulturnog turizma koji koristi lokalne resurse i kapacitete

Poticanje razvoja individualnih karijera kulturnih radnika u Istri

Unaprijediti uvjete za rad ustanova, udruga, umjetničkih organizacija i samostalnih umjetnika u Istarskoj županiji - Regione Istriana

Kontinuirano unapređenje standarda (prostornih, opremljenosti i ljudskih kapaciteta) i uvjeta rada u kulturnom sektoru (dovoljan

broj ljudi za obavljanje poslova, plaće u skladu s plaćama u drugim javnim sektorima, zadovoljavajući produkcijski uvjeti)

Povećana financijska sredstva za obnovu kulturne baštine i programe javnih potreba

Povećana suradnja aktera u kulturnom sektoru

Osigurati sredstva za razvoj kapaciteta organizacija kojima je osnivač Istarska županija - Regione Istriana (zapošljavanje potrebnih radnika, adekvatni prostori za rad, oprema i dr.)

Osigurati sredstva za unapređenje kulturne infrastrukture i zaštitu kulturne baštine kroz nacionalne i EU fondove

Osigurati usklađenost proračuna za javne potrebe u kulturi s rastom realnih troškova organizacije kulturnih aktivnosti u Županiji (povećanje izdvajanja za javne potrebe u kulturi)

Podrška umjetničkoj produkciji

Osigurati sredstva za osnivanje fonda za filmsku produkciju u suradnji s HAVC-om

Podrška održivosti obrta povezanih s tradicijskom kulturom (izrada instrumenata, nošnji i sl.) u suradnji s Upravnim odjelom za turizam i Upravnim odjelom za gospodarstvo

Podrška programima transfera znanja koji doprinose osnaživanju kapaciteta aktera u kulturi

Poticanje zajedničkog djelovanja i umrežavanja aktera u kulturi

Podrška inicijativama usmjerenim na razvoj kritičke refleksije i valorizacije baštine i suvremene umjetničke produkcije, istraživanjima, kritičkim i monografskim izdanjima u području kulture

Povećati sudjelovanje mladih u kulturnim aktivnostima

Povećani broj kulturnih projekata i aktivnosti mladih i organizacijski razvoj inicijativa pokrenutih od strane mladih

Povećana uključenost mladih u rad kulturnih organizacija, ustanova, organizacija nezavisne kulture i u kulturnim i kreativnim industrijama

Osigurati sredstva za provedbu natječaja za kulturne projekte mladih

Podrška neformalnim kulturnim inicijativama mladih i organizacijskom razvoju ovih inicijativa

Podrška kulturnim programima koji su namijeni mladima i koji nastaju u suradnji s mladima

Podrška mobilnosti mladih koja je vezana uz kulturne aktivnosti, u oba smjera (u Istri i iz Istre)

Podrška mladim umjetnicima u razvoju individualnih karijera (stipendije, rezidencije i dr.)

Podrška uključivanju mladih u rad kulturnih ustanova i drugih organizacija kroz stažiranje, stručne prakse i usavršavanja

Osnažiti međunarodnu kulturnu suradnju

Povećani broj međunarodnih kulturnih projekata u kojima sudjeluju umjetnici i organizacije iz Istre

Povećani broj međunarodnih gostovanja i razmjena u kojima sudjeluju istarski umjetnici

Osigurati sredstva za osnivanje fonda za sufinansiranje projekata EU

Poticanje razvoja međunarodnih projekata u području suvremene umjetnosti i kreativnih i kulturnih industrija (koprodukcije i sl.)

Podrška programima umjetničkih rezidencija stranih umjetnika i rezidencijalnim razmjenama

Podrška umjetničkim gostovanjima i razmjenama

Podrška međunarodnim projektima u području materijalne i nematerijalne baštine